

Gorenjski Glas

PETEK, 24. MARCA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 24, CENA 2,50 EUR | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH | INFO@G-GLAS.SI | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Kam z bolnikom po odpustu

V jeseniški bolnišnici opozarjajo na problem pacientov, ki pogosto nimajo zagotovljene ustrezne oskrbe, ko jih odpustijo iz bolnišnice. Domovi za starejše so polni, na pomoč na domu je v nekaterih občinah treba čakati.

URŠKA PETERNEL

Jesenice – »Za težje odpustljive paciente – navadno gre za starejše ljudi – se predvideva, da bodo po končanem zdravljenju neposredno iz bolnišnice nameščeni v institucionalno varstvo. A domovi za starejše občane so polno zasedeni, čakalna doba za sprejem pa je zelo dolga. Ko namestitev v dom ni mogoča, svojcem predlagamo možnost pomoči na domu. Žal pa so čakalne vrste za izvajanje pomoči na domu predolge. Poleg tega je pomoč socialnih oskrbovalk namenjena

izključno negi, ne izvajajo pa terapij, hranjenja po nazogastrični sondi, oskrbe stome ...« Tako so pred kratkim opozorili v Splošni bolnišnici Jesenice in v ospredje postavili pereč problem, kam s težje odpustljivimi pacienti po odpustu iz bolnišnice. Tudi če imajo takšni pacienti svojce, ti pri negi in oskrbi po odpustu pogosto ne morejo pomagati, saj so še zaposleni in odsotni večji del dneva.

Rešitve za te paciente vsakodnevno iščeta socialni delavki, zaposleni v bolnišnici, ter koordinatorice zdravstvene obravnave na oddelkih.

A njihovo delo ni enostavno, kajti pogosto se izkaže, da mnogi pacienti in njihovi svojci odgovornost preložijo na bolnišnico in od zaposlenih pričakujejo, da bodo uredili vse potrebne postopke in poiskali rešitve. Zato v bolnišnici opozarjajo, da bi se o ustrezni pomoči in oskrbi morali pogovarjati že prej, prav tako bi občani potrebovali več informacij o možnostih pomoči. »Na koga se lahko obrnejo? Kdo jim lahko pomaga? Kaj lahko naredijo že sedaj? Ko se o tem pogovarjamo prvič v bolnišnici, je prepozno,« poudarjajo.

► 4. stran

Dlje ko ostajajo v bolnišnici težje odpustljivi pacienti, manj je prostora za bolnike z akutnimi boleznimi, opozarjajo v Splošni bolnišnici Jesenice. / Foto: Gorazd Kavčič

Čakajo na gradnjo obvoznice

V Železnikih težko čakajo na začetek gradnje obvoznice. Župan Marko Gasser: »Zahtevamo, da izvajalec takoj začne izvajati dela, ker je ogrožen evropski denar za protipoplavne ureditve.«

ANA ŠUBIC

Železniki – Čeprav je že skoraj mesec dni, odkar je Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI) in Občina Železniki uspelo skleniti dogovor s pritožnico, ki je februarja lani vložila pritožbo na izdano gradbeno dovoljenje za obvoznico v Železnikih, se gradnja težko pričakovane nove regionalne ceste mimo starega dela mesta še ni začela. Na DRSI in občini, ki sofinancirata 4,1 milijona

evrov vredno obvoznico, so po besedah župana Marka Gasserja zaskrbljeni, saj se gradnja prepleta tudi z načrtovanimi protipoplavnimi ukrepi v sklopu projekta poplavne zaščite Železnikov, s katerim Direkcija RS za vode (DRSV) lovi roke za črpanje evropskih sredstev. Zaradi tega je ključno, da izvajalec Gorenjska gradbena družba takoj začne izvajati dela, je poudaril Gasser.

► 6. stran

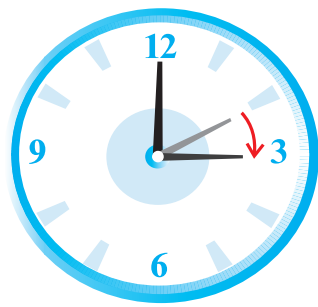
A2U.si
ELEKTRIČNA
KOLESA

AKCIJA!!
750^{Wh}

Priloga: PREDDVOR jeseniške novice

Premik ure

V nedeljo ob dveh ponoči bomo prešli z zimskega na poletni čas, zato bomo takrat ure premaknili za eno uro naprej, torej z druge na tretjo uro. Ta noč bo torej za uro krajša od drugih. V Evropski uniji razmišljajo o ukinitvi premika ure, a se to ne bo zgodilo pred letom 2026.

Vsem materam, ki jutri praznujejo, voščimo za materinski dan.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

ODKUP MESNATIH, DEBELIH IN ČRNIH KRAV!

(02) 790 15 60, 031 733 637

Odkup celotnih govejih čred na gospodarstvu.

PLAČILO TAKOJ!

ODKUP KRAV do 4,10 € + davek (bio + 0,20 €)

Povečano povpraševanje po **BIO KRAVAH** (do 0,20 €)

AKTUALNO - prodaja **MALIH BIKOV** 200-300 kg

Aktualne dnevne cene:
BIKI do 4,75 € + davek
TELICE do 4,60 € + davek

Tedenska prodaja **MALIH TELIČK**; cca 200-250 kg!

Kogler Franc A., d.o.o. Parmova ulica 53, SI-1000 Ljubljana

AKTUALNO

Novi odlok o kanjonu Kokre

V Kranju sprejemajo nov odlok o naravnem spomeniku Kanjon reke Kokre. Obstoječi odlok o razglasitvi starega mestnega jedra Kranja za kulturni in zgodovinski spomenik je namreč zastarel.

3

GORENJSKA

Pri upravljanju bo ključno sodelovanje

Na Bledu se intenzivno pripravljajo na poletno sezono, ki bo glede na rezervacije zelo dobra. Kako upravljalci destinacij v času, ko bo na Bledu največ gostov?

4

EKONOMIJA

Posvet o vzdržnem pokojninskem sistemu

Načrtovana reforma naj bi odgovorila na vprašanja, kako pokojninski sistem do leta 2050 narediti finančno vzdržen, pravičen, transparenten in poskrbeti za dostojne pokojnine.

9

GG+

Smučka je bila ves čas pred mojimi očmi

Andrej Robič, dolgoletni vodja Elanovega razvoja, je že v šestdesetih letih prejšnjega stoletja prišel na idejo o oblikovanju takšne smučke, kot so današnje karving smuči.

16

VREME

Danes bo zmerno oblačno. Jutri bo spremenljivo oblačno s plohami. V nedeljo bo sprva delno jasno, popoldne se bo pooblačilo.

6/13 °C
jutri: spremenljivo oblačno

Namizni tenis parkinsonikov

V Kranju je potekalo Odprto prvenstvo Kranja v namiznem tenisu bolnikov s Parkinsonovo boleznijo.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Turnir z mednarodnim poimenovanjem PPP ali Parkinson ping pong so minulo soboto organizirali v okviru društva Trepetlika, društva bolnikov s Parkinsonovo boleznijo in drugimi ekstrapiramidnimi boleznimi, enote v Kranju.

težji boleznijo začela uveljavljati telesna vadba z igranjem namiznega tenisa, saj je to oblika rekreativne vadbe, ki vpliva na usklajevanje gibanja rok, nog in oči, bolnik pa pri igri uporablja tako zgornji kot spodnji del telesa, zaradi česar uporablja več različnih možganskih področij. Tako se z redno fizično ak-

Udeleženci odprtega namiznoteniškega turnirja bolnikov s Parkinsonovo boleznijo / Foto: arhiv organizatorja

Znano je, da je Parkinsonova bolezen kronična, neozdravljiva in počasi napredujoča neurodegenerativna bolezen, pri kateri pomanjkanje dopamina poleg psihičnih, govornih, gastroloških in drugih motenj povzroča težave z gibanjem: počasnimi in okornimi gibi, nerodno in počasno hojo, tresenjem in motnjo ravnotežja. Kot je dokazano, redna in pravilno vodena telesna vadba vodi do upočasnitve napredovanja invalidnosti in boljšega počutja bolnikov. Po letu 2018 se je pri

ktivnostjo izboljšajo splošno zdravstveno stanje ter motorične dejavnosti, kot so hoja, drža, ravnotežje, prav tako pa tudi kognitivne funkcije, vpliva pa tudi na zmanjšanje pogostosti srčno-žilnih dogodkov in depresij.

Tokratnega turnirja v Kranju se je udeležilo trideset moških in deset žensk iz vse Slovenije. Najboljši igralec med bolniki je bil Marjan Vitanc, ki je tudi sicer svetovni prvak iz vrst bolnikov. V napetem boju finala pa je drugo mesto zasedel Jurij Kure.

Opozorilni protesti kmetov

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Sindikat kmetov Slovenije organizira danes, v petek, od pol enih do pol dveh na triindvajsetih lokacijah po Sloveniji opozorilne proteste proti poniževanju kmečkega stanu in razvrednotenju prehranske varnosti prebivalstva. Več protestov bo tudi na Gorenjskem – v Kranju na

poljski poti ob cesti od rondoja pri Mercatorju proti Šenčurju, v Kamniku pri kulturnem domu, v Škofji Loki, v okolici Cerklje, na Zgornjem Gorenjskem ... Če opozorilni protesti ne bodo vplivali na izboljšanje razmer v kmetijstvu, v sindikatu skupaj z drugimi nevladnimi organizacijami napovedujejo množični protest v Ljubljani.

Na poti k novemu kulturnemu modelu

V želji prisluhniti ustvarjalcem v kulturi v lokalnih skupnostih bo vodstvo ministrstva za kulturo v mesecu in pol obiskalo vseh dvanajst regij po Sloveniji. Minuli petek je gorenjski regionalni posvet Kultura za prihodnost potekal v Kranju.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Ministrstvo za kulturo bo v sklopu letošnjih reform kulturnega modela spremenilo obstoječi Nacionalni program za kulturo, spisalo spremljajoči akcijski načrt, spremenilo bo krovni Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo, hkrati pa izvedlo tudi reformo statusa samozaposlenih v kulturi. Na seriji posvetov po regijah predstavniki ministrstva želijo vzpostaviti kontakt tudi s širšo javnostjo, predvsem pa prisluhniti vsem deležnikom v kulturi (samozaposleni in drugi delavci v kulturi, javni zavodi, nevladniki, ljubitelji), predstavnikom občin (strokovne službe in odločevalci), razvojnim agencijam in drugim resorjem, povezanim s kulturo. Hkrati predstavnik ministrstva predstavljajo tudi ključne točke novih smernic kulturne politike s ciljem skupnega oblikovanja kulturnega modela prihodnosti.

O slednjem je na gorenjskem regionalnem posvetu Kultura za prihodnost pred dnevi v Stolpu Škrlovec spregovoril državni sekretar na ministrstvu za kulturo Matevž Čelik Vidmar, spremljala ga je Kim Komljanec, svetovalka v kabinetu ministrice Aste Vrečko, na srečanju pa sta sodelovala tudi v. d. generalne direktorice Direktorata za kulturno politiko Tjaša Pureber in vodja Sektorja za raziskave,

Zelo dober obisk na regionalnem posvetu Kultura za prihodnost kaže na veliko zanimanje za kulturo na Gorenjskem. / Foto: Daniel Novakovic/STA

razvoj in medpodročno sodelovanje na Direktoratu za razvoj kulturnih politik Tadej Meserko.

»Nacionalni program kulture želimo spremeniti v učinkovit dokument in v tem smislu pripraviti tudi konkreten akcijski načrt,« je uvodoma dejal Čelik Vidmar; da bo nov kulturni model precej drugačen, kot smo ga bili vajeni doslej, manj obsežen, kar bo zapisano vanj, pa bo zelo relevantno. Proces naj bi trajal približno eno leto, v začetku prihodnjega leta bo nacionalni program kulture predvidoma sprejet in se bo začel izvajati. Na ministrstvu so določili trinajst ključnih izzivov in tri strateške cilje: kultura za povezano družbo, umetnost in kultura kot javno dobro in kultura za trajnostno prihodnost.

V nadaljevanju so gostje dali besedo prisotnim v do zadnjega sedeža napolnjeni dvoranci v stolpu. Oglašali so se nosilci, organizatorji in izvajalci s področja kulture z različnih delov Gorenjske, Kranja, Žirov, Radovljice, Bohinja, Bleda, Tržiča ..., in posredovali težave, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, ob tem pa ponudili tudi različne predloge, ki bi jih veljalo pri pisanju nacionalnega programa kulture upoštevati. Če nekatere pogrešajo dostopnost do dvoran in prostorov za izvajanje dejavnosti, drugod ugotavljajo, da so nekatera področja kulture bolj podvržena zakonitostim trga kot druga, kar kaže na pomen razvoja občinstva na posameznih področjih. Poudarili so željo po več dialoga ministrstva z občinami, večjem

upoštevanju ljubiteljske kulture in zmanjševanju birokracije za njihove posamezne akcije. Ponekod imajo v krajevnih kulturnih domovih težave z zastarelo tehnologijo, želijo si več razpisov za pridobivanje sredstev za tovrstne projekte obnove. Omenili so tudi težavo vse manjšega števila ur, posvečenih kulturi in umetnosti, v osnovnih in srednjih šolah, nekateri poudarili so šli tudi v smeri decentralizacije kulture, češ ni vse v Ljubljani in Kranju ...

Po približno dveh urah je bilo med udeleženci posveta slišati precej pozitivnih mnenj in poudarjanja koristnosti tovrstnih srečanj, z ministrstva pa so pozvali, naj zainteresirani predloge in mnenja posredujejo tudi s posebnim obrazcem na spletni strani ministrstva.

Jutri več čistilnih akcij

SIMON ŠUBIC, MAŠA LIKOSAR, ANA JAGODIČ DOŽAN

Kranj, Šenčur, Cerklje, Bled – Različni dogodki v okviru Festivala Eko teden, ki že ves teden poteka v Kranju, so uvod v že 22. čistilno akcijo Očistimo Kranj – Kranj ni več usran. V njej že danes sodelujejo kranjske šole in vrtci, glavni del akcije pa bo potekal jutri od 9. do 12. ure na širšem območju mestne občine Kranj. Vremenska napoved ni najbolj obetavna, a organizatorji sporočajo, da bo akcija potekala v vsakem

vremenu. Dopoldne bodo na Glavnem trgu v Kranju potekale tudi spremljevalne aktivnosti.

V občini Šenčur bodo po uspešno izvedenih spomladanskih čistilnih akcijah v prejšnjih letih, ki so z razdelitvijo na posamezne krajevne (KS) in vaške skupnosti (VS) obsegale čiščenje celotnega področja občine, tudi letos pristopiti k njeni izvedbi. Čistilna akcija bo potekala jutri z začetkom ob 8. uri. Na zbirnih mestih po posameznih KS in VS bo vodja udeležence razdelil po območju in jim razdelil material za

izvedbo akcije. Akciji se letos pridružuje tudi Osnovna šola Šenčur s podružnicami in Vrtec Šenčur.

Občina Cerklje že nekaj let organizira čistilno akcijo skupaj z Osnovno šolo Davorina Jenka in vaškimi skupnostmi, sodelujejo pa tudi društva, organizacije, občinski svetniki in drugi. V naravi odložene odpadke bodo zbirali jutri od 9. do 13. ure. Informacije o poteku akcije, območju čiščenja in odvozu odpadkov v zbirni center Cerklje bodo udeležencem posredovali koordinatori na običajnih

zbirnih mestih v posameznih vaseh.

Na Bledu bosta jutri z začetkom ob 9. uri čistilno akcijo organizirali Krajevna skupnost Rečica in Krajevna skupnost Bled v sodelovanju z Društvom Spoštujmo Bled. Zbirno mesto za udeležence v KS Rečica bo pri gasilskem domu PGD Bled Rečica, v KS Bled, kjer bodo čistili brežine Blejskega jezera, pa pred Rikljevovo vilo. Organizatorji bodo poskrbeli za vreče in rokavice. Iz KS Rečica še sporočajo, da bo v primeru slabega vremena čistilna akcija prestavljena na 1. april.

Čistilna akcija bo jutri potekala tudi v Železnikih, v Škofji Loki pa so jo zaradi slabega vremena že prestavili na 1. april.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme MILAN KEPIC iz Cerklje.

Kam z bolnikom po odpustu

◀ 1. stran

S problematiko so nedavno seznanili župane zgornjegorenjskih občin na koordinaciji na Jesenicah. Župani so se strinjali, da je treba občane bolje obveščati o možnostih pomoči in administrativnih postopkih pri težje odpustljivih pacientih. Tako naj bi pripravili tudi informativno zbiranko

z informacijami in navodili, ki bodo v veliko pomoč pacientom in njihovim družinskim članom.

Prek gorenjskih državnih svetnikov Leopolda Pogačarja in Monike Ažman pa bodo predlagali posvet o problematiki težko odpustljivih pacientov v državnem svetu, saj je to aktualna problematika po vsej Sloveniji.

Volk na Gorenjskem

V luči vse večjih problemov zaradi razširjenosti volka v gorjanski občini pripravljajo delavnico z naslovom Volk na Gorenjskem, ki bo v petek, 31. marca.

MAŠA LIKOSAR

Zgornje Gorje – Razširjenost zveri, predvsem volka, je na Biosfernem območju Julijske Alpe postal velik problem. Kot pojasnjujejo na Občini Gorje, je tam kmetovanje že zaradi območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost izredno težavno, sedaj pa kmetovanje otežujejo še napadi volka na rejne živali in njegova prevelika populacija. »Kmetovalci se srečujejo z veliko škodo zaradi napada volka, tako neposredno kot posredno,« so poudarili. Prav tako se je drugim prebivalcem na območju z volkom kvaliteta življenja poslabšala in vedno več je skrbi zanje same in tudi za domače ljubljence.

V želji, da naredijo korak k razrešitvi težave, v gorjanski občini pripravljajo delavnico z naslovom Volk na Gorenjskem, ki bo v petek, 31. marca, ob 15. uri v Gorjanskem

domu. Na njej bodo predavatelji predstavili različne vidike problematike prisotnosti volka. Tomaž Skrbinek, docent na Biotehniški fakulteti, bo predstavil vedenjske vzorce volka v kulturni kmetijski krajini. Davorin Koren iz Javnega zavoda Triglavski narodni park bo predaval o posledicah opuščanja paše v alpskem svetu na krajino in možnosti varovanja pred velikimi zvermi v gorah. Ekološki kmet in lovec Stanislav Bergant bo spregovoril o psiholoških posledicah prisotnosti zveri na podeželju, kmetovalci z območja Zgornje Gorenjske pa bodo predstavili težave pri kmetovanju in škodo zaradi napada volka. Sledila bo razprava, kjer bodo imeli vsi udeleženci možnost, da podajo svoje mnenje o bivanju v bližini volka in predloge o možnem nadaljnjem kmetovanju na omenjenem območju.

Anketa o stanju in prihodnosti kmetijstva v občini

Radovljica – V skladu s Razvojnimi programom Občine Radovljica 2030, ki je bil sprejet lani, Razvojna agencija Zgornje Gorenjske v partnerstvu z občino, KGZS in drugimi deležniki pripravila občinsko strategijo razvoja kmetijstva. V njej želijo prikazati stanje kmetijstva, opredeliti izzive, s katerimi se bodo morali kmetovalci spoprijeti, spodbuditi povezovanje in nove izzive, povezane s kmetijstvom in podeželjem. V strategiji bodo določili ukrepe in aktivnosti, ki bodo pripomogle k ohranjanju oziroma razvoju kmetijstva v občini. Ker želijo, da bi bila strategija realna in bi zares pomagala reševati težave kmetovalcev, bi radi z anketo, ki je objavljena na občinski spletni strani, pridobili tudi mnenje vseh, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. »Anketa bo na eni strani prikazala stanje kmetijstva v občini in potrebe, obenem pa tudi razmišljanja v zvezi s prihodnostjo kmetijstva in razvoja podeželja,« poudarjajo pripraviljanci.

Razstava ročnih del v Ratečah

Rateče – V Ratečah bodo letos znova na ogled ročna dela, ki jih jeseni in pozimi ustvarjajo dekleta in žene. Pod okriljem Sekcije za ročna dela pri Turističnem društvu Rateče - Planica vezejo, pletejo, kvačkajo, klekljajo in izdelujejo dekoracije za različne priložnosti. Razstava bo tudi tokrat postavljena v prostorih krajevne skupnosti v Ratečah, in sicer od petka, 24. marca, do nedelje, 26. marca. Vse tri dni vas bodo prijazno sprejeli od 10. do 18. ure.

Pri upravljanju destinacije bo ključno sodelovanje

Na Bledu se intenzivno pripravljajo na poletno sezono, ki bo glede na rezervacije zelo dobra. Občina Bled, Javni zavod Turizem Bled, Zavod za kulturo Bled in javno podjetje Infrastruktura Bled so zato predstavnike turističnega gospodarstva povabili na srečanje, na katerem so govorili o upravljanju destinacije v času, ko bo na Bledu največ gostov.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Lani so na Bledu našli okoli 960.000 prenočitev, gostili so goste iz 184 držav sveta, največ, skoraj 160.000 nočitev, so ustvarili gostje iz Nemčije, sledijo Britanci in Slovenci. Tudi letošnja poletna sezona bo po dosedanjih informacijah hotelirjev zelo dobra, saj so do konca septembra namestitvene kapacitete izjemno dobro zasedene. Ob tem si bodo vsi deležniki turističnega gospodarstva prizadevali, da Bled ohrani status trajnostno naravnane in zelene destinacije z vizijo o petzvezdičnem doživetju.

Da to ne bo lahka naloga, je prepričan novi direktor Javnega zavoda Turizem Bled Blaž Veber. »Za doseg tega bo potrebnega veliko dela in strpnosti, pri tem pa bodo morali sodelovati vsi deležniki turističnega gospodarstva na Bledu,« je dejal Veber, ki meni, da je načrtovanje obiska blejskih znamenitosti z rezervacijo ali nakupom spletnih vstopnic eden izmed načinov, kako zagotoviti večjo pretočnost in boljši pregled nad obiskom.

Povedal je še, da načrtujejo nov program prireditev v času poletne sezone, za katere namenljajo 90 tisoč evrov. S prireditvami bodo letos skušali obogatiti tudi druge dele Bleda, od Zdraviliškega parka do tribun v Zaki, posebno pozornost pa bodo namenili Straži, kjer že letos poleti pripravljajo nov sklop prireditev, imenovan Noči nad Bledom. »Velik poudarek bomo dali tudi izboljšanju obiska zunaj sezone, zlasti med novembrom in aprilom,« je še povedal Veber.

Blejski župan Anton Mežan, direktorica Zavoda za kulturo Bled Lea Ferjan in direktor Turizma Bled Blaž Veber / Foto: Maša Likosar

Od 150 do 170 prireditev pa letos načrtujejo v Zavodu za kulturo Bled, kjer po besedah direktorice Lee Ferjan pričakujejo precejšnjo rast obiska Blejskega gradu, saj se vračajo tudi gostje iz Azije. Letos si sicer še ne obejajo rekordnega obiska iz predkoronskega leta 2019, ko je Blejski grad obiskalo 570 tisoč gostov. »Lani smo dosegli tristo tisoč obiskovalcev gradu,« je dodala Ferjanova. Na zavodu so uvedli tudi nekaj novosti za obiskovalce, ki so povezane predvsem z Arnoldom Riklijem, od čigar rojstva letos mineva dvesto let.

Ukrepe bodo uvajali na mehak način

Sodelovanje in strpnost tako na strani domačinov kot turistov bosta tudi po mnenju blejskega župana Antona Mežana ključna pri upravljanju destinacije. Povedal je, da bo destinacija vse ukrepe uvajala

na mehak način, saj je pomembno, da ljudje razumemo, zakaj veljajo omejitve in čemu so namenjene.

Pojasnil je, v tem trenutku še poteka gradnja krožišča na vpadnici na Bled na odcepu za Šobec, ki pa bo do poletja končana. Ostalo bo gradbišče ob Ljubljanski cesti, na Betinovem klancu, kjer poteka gradnja prvega dela južne razbremenilne ceste. Gradnja bo potekala tudi poleti, vendar ceste ne bodo zapirali, pač pa bo promet potekal po dveh zoženih pasovih.

V letošnjem poletju bo Občina Bled v uporabo dala tudi letos še makadamsko parkirišče pri Infrastrukturi Bled, kjer bodo zagotovljena dodatna parkirna mesta. Razbremeniti želijo tudi prebivalce in goste na Mlinem, Selu, v Bodeščah in Ribnem. Omenjena območja bodo letos skušali zavarovati s posebnim prometnim režimom, saj bodo ceste namenjene le

lokalnemu prebivalstvu, in ne več za tranzit.

Pričakujejo spoštljiv odnos do okolja

Poletna sezona bo velik izziv tudi za komunalno podjetje Infrastruktura Bled, je poudaril direktor Janez Resman. Povedal je, da bodo sodelovali tudi pri zagotavljanju reda ob samem jezeru, in pojasnil, da večje spoštovanje okolja opažajo pri slovenskih kot pri tujih gostih. Javno podjetje Infrastruktura Bled sicer upravlja blejsko Stražo in Grajsko kopalnico, za katero bodo v prihodnje pripravili dokumentacijo za obnovo. Na obeh lokacijah pričakujejo zelo dober obisk, ob tem pa Resman vse goste ponovno opozarja, naj se zavedajo, da vsaka stvar, ki jo kupimo v trgovini, nekoč postane odpadki. »Na Bledu ločimo več kot osemdeset odstotkov vseh odpadkov, vendar je težava njihova količina,« je še povedal.

Stekla gradnja kolesarskega poligona

Kolesarski poligon naj bi do konca aprila zgradili v Mestnem parku ob Športnem parku Bledec.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Blejski občani so za leto 2022 v okviru projekta Moj kraj, moj projekt izglasovali gradnjo kolesarskega poligona. Po arheoloških izkopavanjih, dolgotrajnih postopkih pridobivanja projektne dokumentacije, prijave

projekta za sredstva Fundacije za šport in ne nazadnje izdaje gradbenega dovoljenja so po navedbah Občine Bled končno v fazi izvedbe.

Poligon bodo gradili predvidoma do konca aprila v Mestnem parku ob Športnem parku Bledec, na prostoru med Rečiško cesto in

mešano površino za pešce in kolesarje, ki poteka mimo Infrastrukture Bled. Celotno območje Mestnega parka z izdanim gradbenim dovoljenjem na tem območju dovoljuje še ureditev pasjega parka, novega otroškega igrišča in fitnesa na prostem.

Poligon bo namenjen osebam od tretjega leta starosti naprej in bo primeren za vse vrste koles, poganjalce, skiroje, rolke in rollerje. Grbine in zavoji, ritmično povezani v krožno zanko, bodo omogočali zabavno, hkrati pa tudi varno vožnjo.

Negujejo spomin na generala Rudolfa Maistra

Na nedavni skupščini Društva generala Rudolfa Maistra Kranj so dr. Iztoku Puriču in mag. Janezu Tavčarju podelili zlata znaka združenja Maistrovih društev.

JOŽE KOŠNJEK

Kranj – Nedavna skupščina Društva generala Rudolfa Maistra Kranj se je začela slovesno. Predsednica in generalni sekretar Združenja društev generala Rudolfa Maistra mag. Lučka Lazarev Šerbec in Rudolf Pfajfar sta za več kot desetletno prizadevno delo izročila zlata znaka združenja članoma kranjskega društva dr. Iztoku Puriču in mag. Janezu Tavčarju.

Društvo se je v zadnjem letu številčno okrepilo. Uspešno opravlja svoje poslanstvo pri ohranjanju spomina na pogumna dejanja generala Maistra, pri krepitvi domoljubja in pri seznanjanju prihajajočih generacij z dogodki po koncu prve svetovne vojne, ki zaznamujejo tudi današnji čas. Ker je pomemben, vendar javnosti manj poznan del bojev za severno mejo v letih 1918 in 1919 potekal tudi na Gorenjskem, so člani društva lani obiskali vrh Ljubelja in kraje v okolici Borovelj, tudi kraj, kjer je bil hudo ranjen znani bojevnik za Koroško major Alfred Lavrič.

Prejemnika zlatega znaka Maistrovega združenja mag. Janez Tavčar (prvi z leve) in dr. Iztok Purič (drugi z desne) v družbi predsednice in generalnega tajnika Zveze društev generala Maistra mag. Lučke Lazarev Šerbec in Rudija Pfajfarja ter predsednika kranjskega društva Romana Nahtigala. / Foto: Jože Košnjek

Letos načrtujejo obisk Zgornjesavske doline in krajev na koroški strani, kjer so tudi potekali hudi boji za severno mejo. Generala Maistra in boje za severno mejo bodo letos predstavili na osnovnih šolah v Naklem in v Šenčurju, obnovili pa bodo tudi ploščo na stavbi

Prešernovega gledališča v Kranju, ki spominja na zbor prostovoljcev borcev za severno mejo.

Na prireditve v spomin na Maistrov rojstni dan in dan začetka njegovih bojev za Koroško bodo skušali povabiti še več ljudi, še posebej mlade, ki so dobrodošli novi

člani društva. Udeleženci skupščine so izrekli predsedniku društva Romanu Nahtigalu priznanje za delo in soglašali, da je treba še naprej iskati možnost predstavitev Maistrovega spomenika na Maistrovem trgu v Kranju na primernejše mesto na trgu.

Sredstva tudi za nove projekte

Blejski občinski svetniki so na drugi redni seji sprejeli prvi rebalans proračuna.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Kot je pojasnil blejski župan Anton Mežan, so proračun za leti 2022 in 2023 sprejeli lani. S prvim rebalansom prihodka in odhodki ostajajo nespremenjeni, proračun je uravnotežen. Med drugim zagotavlja sredstva za investicije, ki so že v teku oziroma so se preslesle iz prejšnjega mandata. Gre za obnovo vodovodnega omrežja Zasip Stagne in na območju Razgledne ceste, kjer sočasno poteka izgradnja plinovodnega omrežja, izgradnja ločenega sistema za odvajanje odpadnih in padavinskih voda na več lokacijah, gradnjo krožišča Betin in asfaltiranje Partizanske ceste. Poleg tega so določena sredstva namenjena za sofinanciranje raznih projektov, kot so sanacija plazu v Mačkovcu, kolesarska povezava Bled–Bohinj, dozidava Zdravstvenega doma Bled, projekt Medgeneracijski živ žav ter ureditev dostopnih poti do planin Agrarne skupnosti Bohinjska Bela v Triglavskem narodnem parku.

Med na novo načrtovanimi investicijami so obnova vodovodnega omrežja Bled–Koritno–Bodešče

in na relaciji Književnik–Velika Zaka, obnova komunalne infrastrukture na območju Gozdarske ulice, rekonstrukcija Izletniške ulice v Ribnem sočasno z izgradnjo pločnika in obnovo komunalne infrastrukture. Načrtujejo tudi projekt Popolni zaveslaj, v okviru katerega bodo obnovili obale in pomole v Mali Zaki. »Prijavili smo se tudi na enega od razpisov, kjer je moč prejeti do osemdeset odstotkov sredstev,« je pojasnil župan.

Pristopili bodo tudi k izgradnji otroškega igrišča znotraj obstoječega in izgradnji kolesarskega poligona, ki je zmagal na projektu Moj kraj, moj projekt 2023. Predvidena je obnova atletske steze na stadionu, v Mali Zaki bodo zgradili nove javne sanitarije, prav tako bodo zgrajene na avtobusnem parkirišču pri Infrastrukturi Bled, te bo financiral Zavod za kulturo Bled. Predvideni sta še obnova pločnika na Mlinem in ureditev prehoda za pešce na severni razbremenilni cesti. Sredstva so zagotovili še za projektno dokumentacijo za izgradnjo stanovanj v Zadržnem domu Ribno in za projekt obnove oziroma novogradnje blejske osnovne šole.

Prejeli certifikat Voda iz pipe

Med nosilci certifikata Voda iz pipe je po novem tudi Zavod za turizem in kulturo Kranj. Prevezli so ga v torek na dogodku Turistični vodni dan v kranjski Kovačnici.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ob svetovnem dnevu vode (22. marec) je v torek v Kovačnici v Kranju potekal Turistični vodni dan, na katerem je Zavod za turizem in kulturo Kranj (ZTKK) uradno prejel certifikat Voda iz pipe, ki ga podeljuje Zbornica komunalnega gospodarstva (ZKG). S podeljevanjem certifikata želijo organizacije spodbuditi, da v svojih prostorih in na dogodkih, ki jih organizirajo, ponujajo pitno vodo iz pipe in k njemu pitju spodbujajo tudi zaposlene, partnerje in ostale deležnike. Tudi glavno sporočilo dogodka je bilo, da je v Sloveniji še vedno najbolj kakovostna in tudi najcenejša pitna voda tista, ki priteče iz pipe.

»K certifikatu Voda iz pipe smo pristopili, ker

Direktor Zbornice komunalnega gospodarstva Sebastijan Zupanc predaja certifikat Voda iz pipe direktorju Zavoda za turizem in kulturo Kranj Klemenu Malovrhu. / Foto: ZTKK

se zavedamo kakovosti naše vode in pomembnosti varčnega in skrbnega

odnosa do nje. Zaposleni pijemo vodo iz pipe, ki jo ponujamo tudi našim poslovnim

gostom. Pri organizaciji prireditve smo ukinili uporabo ustekleničene vode, še posebej v plastični embalaži, ponujamo pa kozarce za večkratno uporabo in vodo iz pipe. V turističnem sektorju poslovne partnerje nagovarjamo k uporabi vode iz pipe in promoviramo pitno vodo iz pipe tudi našim gostom, turistom,« je ob prevzemu certifikata povedal Klemen Malovrh, direktor ZTKK. Certifikat je leta 2020 prejela tudi že Mestna občina Kranj.

Na dogodku so predstavniki Komunale Kranj predstavili kakovost vode iz kranjskega vodovodnega sistema. Med drugim so prisotni izvedeli, da Kranjčani na dan porabijo med pet in šest olimpijskih bazenov vode, največjo porabo vode pa zaznavajo okoli 19. ure.

OPTOTEK, D. O. O., RAZPISUJE NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

SERVISER LASERSKIH SISTEMOV

Naloge:

- diagnosticiranje napak in popravilanje proizvodov podjetja na sedežu družbe
- izvajanje kontrole kakovosti na izdelkih v servisu
- knjiženje opravljenega dela v informacijskem sistemu

FINALIZER LASERSKIH SISTEMOV

Naloge:

- kontrola, priprava, čiščenje in montaža sestavov za finalizacijo laserskih sistemov
- samostojno izvajanje faz finalizacije
- nastavitve, justiranje in testiranje optičnih, mehanskih in elektronskih podsklopov

MONTER LASERSKIH SISTEMOV

Naloge:

- izvajanje vhodne kontrole mehanskih/optičnih/elektronskih komponent
- čiščenje mehanskih/optičnih komponent
- sestavljanje in justiranje zahtevnih mehanskih/optičnih/elektronskih sestavov

Kraj dela: Zg. Brnik 130h

Potrebna izobrazba: IV.–V. stopnja elektro ali strojne smeri

Pisne vloge z življenjepisom pošljite na:

kadrovska@optotek.si.

Likovna razstava Franca Šetine

ANA ŠUBIC

Železniki – Na hodniku Občine Železniki si lahko do 13. aprila ogledate samostojno likovno razstavo člana likovne sekcije Kulturno-umetniškega društva Zbilje Franca

Poleg nje sta ga v društvu, kjer s krajšimi prekinitvami vztraja že 16 let, usmerjala še akademska slikarja Andreja Eržen in Peter Gaber, sicer pa je na slikarski slog Franca Šetine imel največji vpliv slikar Miro Kačar

Likovno razstavo Franca Šetine si je na hodniku Občine Železniki možno ogledati do 13. aprila. / Foto: Simon Benedičič

Šetine. Predstavlja se z izborom del iz svojega številnega opusa. Ker je tudi predan lovec, so njegovi najbolj priljubljeni likovni motivi narava in živali. Gre za njegovo tretjo samostojno razstavo, sicer pa je sodeloval na mnogih skupinskih razstavah društva.

Šetina se likovnemu ustvarjanju posveča že vrsto let, po upokojitvi pa se je pridružil omenjeni sekciji, ki deluje pod mentorstvom slikarke Renate Grmovšek.

iz Sorice, pri katerem se je izpopolnjeval. »Franc je v svojem slikanju prevzel kar nekaj prvih impresionističnega načina slikanja. Kratke poteze, gosti, vidni nanosi s čopičem ali slikarsko lopatico dajo vtis sproščenosti in iskrenosti. Barve nanaša v debelih slojih, zato so robovi mehkejši,« je zapisala Renata Grmovšek in pristavila, da se Šetina pri upodabljanju motiva posveča bistvenemu in se ne izgublja v detajlih, poudarek je na celoti.

Prostorski načrt verjetno prihodnje leto

ANA ŠUBIC

Železniki – Na Občini Železniki si prizadevajo, da bi čim prej končali postopek sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta (OPN), ki poteka že od leta 2019. Kljub želji, da bi bil OPN sprejet še letos, je po besedah župana Marka Gasserja bolj realno pričakovati, da bo do tega prišlo prihodnje leto. Trenutno so v peti od trinajstih faz postopka; tj. pridobivanje mnenj nosilcev urejanja prostora, pri čemer upajo, da bo čim več pozitivnih. Obseg dela v kasnejših fazah bo namreč v precejšnji meri odvisen

prav od vsebine pridobljenih mnenj. Župan je napovedal, da bodo predvidoma že letos, takoj po javni razgrnitvi dopoljenega osnutka sprememb OPN, začeli zbirati pobude za nov postopek. Zaveda se, da bi OPN-je morali sprejemati pogosteje. »Trenutno so v fazi sprejemanja šele tretje spremembe in dopolnitve OPN-ja od nastanka občine. To je absolutno premalo. OPN je namreč ključen za razvoj podeželja,« je poudaril in dodal: »Žal gre za dolgotrajen postopek, v katerega so vključeni številni državni akterji, nova zakonodaja pa te situacije ne izboljšuje.«

Crngrob naokrog in Crngrobska matineja

Škofja Loka – Jutri, 25. marca, bo potekal pohod iz Škofje Loke do cerkve v Crngrobu. Začel se bo ob 9.30 pred nekdanjo Namo, kjer je zbirno mesto. Hoja bo potekala s strokovnim spremstvom in predstavitev predloga digitalizacije te poti. Ob 11. uri bo matinejski koncert v cerkvi v Crngrobu. Nastopili bodo Ana Julija Mlejnik Železnik – baročna violina, Luka Mlejnik Železnik – flauta traverso in Janez Jocif – špinet. Ob 11.30 bo zaključek projekta Crngrob naokrog z domačimi dobrotami in renesančnim plesom pred fresko Sveta nedelja.

Spomine zbrali na razstavi

Letošnje praznovanje »srebrne« obletnice delovanja Vrta pri sv. Ani v Žireh so pospremili tudi z razstavo »S sveto Ano že 25 let« v Galeriji v zvoniku cerkve sv. Martina.

MATEJA RANT

Žiri – Vrtec pri sv. Ani deluje že četrto stoletja, v tem času pa se je nabralo kup spominov v obliki fotografij, igrač ter različnih izdelkov otrok in vzgojiteljic. Zato so se odločili, da bodo delček te bogate zgodovine vrta prikazali na razstavi, ki so jo naslovili S sveto Ano že 25 let.

Vrtec, ki je svoja vrata po blagoslovu takratnega ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta prvič odprl pred 25 leti, je na začetku obiskovalo okrog petdeset otrok, danes jih je zaradi strožjih normativov skoraj pol manj, vpisanih je okrog trideset otrok, je pojasnila pedagoška vodja vrta Silvija Pavšič. O zasebnem vrtcu so v Žireh začeli razmišljati, ker je primanjkovalo prostora v javnem vrtcu. Takratni žirovski župnik Jože Stržaj je zato na pobudo občanov in s pomočjo številnih dobrotnikov začel iskati možnosti za ustanovitev vrta. Za vrtec so izbrali nenaseljeno vilo na Dobračevi, a pot do lastništva vile je bila precej trnova, saj se je bilo treba dogovoriti s številnimi lastniki, pri čemer so nekateri živeli celo v tujini, je razložila Silvija Pavšič. Po pridobitvi lastništva vile so se odločili, da bodo v vrtcu delali

Na razstavi so pripravili neke vrste ustvarjalni pregled preteklega 25-letnega obdobja v vrtcu. / Foto: Tanja Mlinar

po javno veljavnem programu, ki ga bogatijo s katoliškimi vsebinami, občina pa jim je podelila koncesijo. Letos imajo po besedah Silvije Pavšič zaradi velikega števila mlajših otrok prvič oba oddelka kombinirana, in sicer so v prvem oddelku otroci od prvega do četrtega leta starosti, v drugem oddelku pa od drugega do šestega leta. »Med obema oddelkoma pa je veliko sodelovanja.«

Na razstavi v zvoniku cerkve sv. Martina si je do

konca marca mogoče ogledati pregled ustvarjalnega dela v vrtcu v preteklih 25 letih. »Razstavili smo predmete, pripomočke in igrače, ki jih uporabljamo pri svojem delu. Nekatere igrače nas spremljajo že vseh 25 let, saj so bile včasih veliko bolj trpežne,« se posmeje Silvija Pavšič. Obenem so bile vzgojiteljice vsa ta leta zelo ustvarjalne, tako da je nastalo tudi veliko družabnih iger, kostumov in različnih igralnih sredstev, na

ogled so postavili še izdelke, ki so plod ustvarjalnosti otrok. Obiskovalci si lahko ogledajo še vse pretekle številke njihovega internega glasila Anine spominčice, ki izhajajo že 22 let. V letošnji številki, posvečeni jubileju, so svoj zapis prispevali nekdanji in sedanji direktorji vrta in zaposleni, pa tudi nekateri zdaj že odrasli varovanci vrta, za uvodni nagovor pa je poskrbel ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore.

Čakajo na gradnjo obvoznice

◀ 1. stran

Po podatkih župana bo delno gradbeno dovoljenje za ureditev porečja Selške Sore na odseku od Dermotovega jezua do Dolenčevega jezua, kjer je poleg protipoplavnih ukrepov predvidena še gradnja obvoznice

Na izvedbo obvoznice je vezan tudi projekt protipoplavne zaščite Železnikov, s katerim lovijo roke za črpanje evropskega denarja. / Foto: Simon Benedičič

na načrtovanem obrežnem zidu, pravno-močno v tem tednu. »Kljub temu bi izvajalec lahko v preteklih mesecih izvedel določena vzdrževalna dela v javno korist, med drugim oporna zidova od kulturnega doma proti Dermotovemu jezua, kar bo omogočilo tudi dokončanje

protipoplavnih ukrepov na tem odseku.« Župan je opozoril, da bo DRSV v primeru, da projekt ureditve porečja Selške Sore ne bo končan pravočasno, moral vrniti evropska sredstva. Skupna vrednost projekta vključno z gradnjo zadrževalnika pod Sušo je dobrih 34 milijonov

evrov, pri čemer je na voljo 18 milijonov evrov evropskih sredstev.

DRSV in občina sta pogodbo z izvajalcem podpisala julija lani, mesec kasneje so ga uvedli v delo. Dela na terenu se – razen porušitve ene stanovanjske hiše – še niso začela, in to kljub številnim pozivom inženirja in investitorja, ki se vrstijo že od septembra, je pojasnil župan. Za nameček je treba pred začetkom gradnje opraviti tudi nekatere monitoringe, ki terjajo določen čas, in organizirati gradbišče. »Vsekakor upamo, da bo izvajalec čim prej aktivno pristopil k izvedbi, gradnja mora biti končana julija prihodnje leto,« je dejal Gasser in pristavil, da bo o poteku gradnje najbrž znanega kaj več po današnjem sestanku na Gorenjski gradbeni družbi. Nanjo smo se z novinarskimi vprašanji že pred tednom dni obrnili tudi mi, a do večrajšnjega zaključka redakcije nismo prejeli odgovorov.

Odprli dodatne prostore

V kamniškem zdravstvenem domu so odprli mansardne prostore za fizioterapijo in reševalce, kar predstavlja največjo investicijo zadnjih let.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Minuli četrtek so v kamniškem zdravstvenem domu uradno odprli nove prostore, ki so jih uredili na doslej neizkoriščenem podstrešju nad garažami urgentnih vozil. Že pred časom so namreč na račun dveh dodatnih ambulant družinske medicine nekoliko zmanjšali prostore za fizioterapijo, ki se je sedaj razširila v novozgrajeni del nad garažami. S tem so za fizioterapijo zagotovili celo več prostora, kot ga je imela pred ureditvijo ambulant, hkrati pa so pridobili tudi površine za reševalce. Ti imajo po novem na voljo skupne prostore, čajno kuhinjo, spalnico in kopalnico ter garderobe.

»Izkoristili smo možnost ureditve nadstrešja in tako zagotovili prostore za fizioterapijo, ki je zaradi novih ambulant že pred tem izgubila nekaj površine, a je sedanja površina večja od tiste, ki je bila prvotno namenjena fizioterapiji,« je o projektu povedal direktor zdravstvenega doma Sašo Rebolj in dodal, da je bila nujna tudi ureditev razmer za reševalce. »V mojih začetkih je bilo zaposlenih pet reševalcev,

Prostore so odprli direktor Sašo Rebolj, vodja oddelka fizioterapije Urša Pramenko in župan Matej Slapar. / Foto: Aleš Senožetnik

danes jih je dvajset, svojih prostorov pa doslej sploh niso imeli,« je povedal Rebolj.

Število zaposlenih v zdravstvenem domu se povečuje, s tem pa narašča tudi prostorska stiska, ki so jo deloma rešili z ureditvijo podstrešja, a kot pravi direktor, bo v prihodnjih letih treba poiskati še dodatne možnosti za širitve.

»V zadnjih letih se je število zaposlenih povečalo za osemdeset oseb. Še vedno se trudimo vsakemu zdravniku zagotavljati svoje prostore, je pa možnosti za širitev vedno manj. Pred časom smo že preselili del uprave za namene ambulant družinske medicine. Imamo še en neizkoriščen del podstrešja, kjer bo prav tako verjetno treba v prihodnje

urediti dodatne prostore,« je še povedal Rebolj.

Za investicijo je Zdravstveni dom dr. Julija Polca Kamnik skupaj z Občino Kamnik uspešno kandidiral za sredstva na razpisu ministrstva za zdravje za sofinanciranje investicij na primarni ravni zdravstvenega varstva, kjer so pridobili 122 tisoč evrov, dodatnih 335 tisoč pa so prispevali lastnih sredstev.

Asfaltirani poti in razsvetljava

ALEŠ SENOŽETNIK

Volčji Potok – V Volčjem Potoku je v ponedeljek potekalo uradno odprtje dveh odsekov, ki so ju uredili v lanskem letu. Asfaltirali so dve javni poti v dolžini 200 in 110 metrov, hkrati pa so uredili tudi javno razsvetljava. Urejanje obeh poti je Občino Kamnik stalo 63 tisoč evrov, dodatnih 11.500 evrov pa še postavitev javne razsvetljave.

»Veseli smo, da se je ta cesta, ki je prag občine Kamnik, končno asfaltirala in uredila,« je pred uradnim prerezom traku povedal predsednik Krajevne skupnosti

Prerez traku ob odprtju asfaltiranih poti v Volčjem Potoku

/ Foto: Aleš Senožetnik

Volčji Potok Domen Virant, ki je sicer dodal, da se v prihodnje še nadejajo podobnih investicij, saj imajo še kar nekaj makadamskih poti, ki čakajo na asfaltiranje. »V lanskem letu smo z uspešno objavljenim javnim natečajem prišli do dobrih ponudb za asfaltiranje več odsekov javnih poti v naši občini. Asfaltiranih je bilo kar 22 odsekov – in dva izmed njih sta tudi ta, ki ju danes odpiramo,« pa je povedal župan Matej Slapar, ki se zaveda, da jih na območju Volčjega Potoka čaka še nekaj dela. Kot je dejal, bo občina v razvoj kraja vlagala v skladu z zmožnostmi in prioriteta.

Festival cvetnonedeljskih butar

ANA ŠUBIC

Železniki, Kamnik – Turistično društvo Železniki vabi na festival cvetnonedeljskih butar, ki bo jutri, v soboto, med 10. in

16. uro v Kulturnem domu Železniki. Poleg butar z različnih koncev Slovenije bodo razstavljeni še velikonočni prti, potekala bo delavnica izdelovanja butaric, sicer pa bo te možno

tudi kupiti, prav tako košare in spominke... Razstavo butaric kot običajno pripravlja Kamničanka Sabina Romšak, ki sicer že vrsto let razstavlja butarice v Budnarjevi

domačiji v Zgornjih Palovčah pri Kamniku. Na omenjeni domačiji bo festival cvetnonedeljskih butaric v nedeljo med 13. in 17. uro; prireja ga Turistično društvo Kamnik. Poleg razstave in delavnice izdelovanja butaric bodo obiskovalcem na voljo tudi velikonočne oblate in oljčne vejice.

PREŠERNOVO
GLEDALIŠČE

Teden
slovenske
drame
27. 3. –
7. 4.
2023

Week of
Slovenian
Drama

www.tsd.si

Gorenjski Glas

Posvet o vzdržnem pokojninskem sistemu

S posvetom, ki sta ga pripravila Gospodarska zbornica Slovenije in Združenje družb za upravljanje investicijskih skladov, se je odprla javna razprava o načrtovani prenovi pokojninskega sistema.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Ljubljana – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj bi do poletja Ekonomsko-socialnemu svetu predložilo izhodišča za pokojninsko reformo, ki jo mora državni zbor sprejeti do konca leta 2024, je spomnil minister Luka Mesec. »Ampak to ne pomeni, da bo z letom 2025 vse postavila na glavo,« je poudaril in pojasnil, da naj bi reforma odgovorila na vprašanja, kako pokojninski sistem do leta 2050 narediti finančno vzdržen, pravičen, transparenten in poskrbeti za dostojne pokojnine. »Družba se stara. Če ne bomo nič naredili, se bo razmerje med plačniki v pokojninsko blagajno in prejemniki slabšalo ... Danes je upokojenec 25 odstotkov, leta 2050 jih bo ob nespremenjenih pogojih 37 odstotkov.«

Poenostavitev postopkov za zaposlovanje tujcev (noveli zakonov o tujcih in o zaposlovanju tujcev sta v dr-

Minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Luka Mesec je poudaril, da pri pokojninski reformi želi konsenz socialnih partnerjev. / Foto: Ana Jagodič Dolžan

mlajšega, je pojasnil minister. Ocenjujejo tudi, da bi drugi steber moral biti obvezen, vanj pa naj bi v enakem deležu prispevali delodajalci in zaposleni.

Za razpravo o reformi, pri kateri si želi doseči soglasje socialnih partnerjev, so tako po ministrovih besedah ključna vprašanja, koliko smo pripravljeni dodatno prispevati v pokojninsko

financiranja prenesli na gospodarstvo,« je na posvetu poudaril izvršni direktor Gospodarske zbornice Slovenije Mitja Gorenšček. »Absolutno nasprotujemo dvigu prispevnih stopenj za gospodarstvo.« Kot je povedal, krožijo neuradne različice reforme, ki govorijo o povečanju prispevnih stopenj za pokojninsko blagajno med šest in osem odstotkov. »Nas predvsem zanima seštevček vseh obremenitev. Če je torej potrebno povečanje za pokojninsko zavarovanje, pričakujemo zmanjšanja na drugih pod-

primerljivo s številnimi drugimi državami. Potrebuje pa nadgradnjo,« se je strinjala z drugimi govorniki. Aleš Berk Skok z ljubljanske ekonomske fakultete je poleg drugega poudaril pomen tretjega stebra, ki mora biti fleksibilen in omogočati razpolaganje vplačnika z lastnimi sredstvi. Pri tem predlaga uvedbo davčnih ugodnosti, ki so za socialno šibkejšo relativno višje.

Direktorica Združenja družb za upravljanje investicijskih skladov Mira K. Veljič prav tako meni, da naložbena stebra ne bosta zares

Glavni ekonomist Gospodarske zbornice Slovenije Bojan Ivanc: »Poleg prvega stebra moramo okrepiti drugi in razviti še tretji steber, ker imata pozitiven vpliv na razvoj domačega kapitalskega trga.«

ročjih, saj nam davčna reforma obljublja razbremenitev gospodarstva in stroškov dela.« Uvedba drugega pokojninskega stebra se je po njegovih besedah tudi s pomočjo države, ki spodbuja kolektivno pokojninsko zavarovanje z davčnimi olajšavami za podjetja, dobro prijela. »Naslednji korak je verjetno tretji steber. Država bi morala z ustrežno davčno politiko prav tako spodbujati individualna varčevanja,« je dejal Gorenšček, ki je sicer tako kot minister poudaril pomen poglobljene razprave o reformi in konsenza.

O naložbenih stebrih

Tudi Karmen Dietner, predsednica uprave v Pokojninski družbi A, meni, da je drugi steber zaživel, čeprav je bilo doslej res zbranih le tri milijarde evrov. »Vključnih je blizu šestdeset odstotkov delovno aktivnih, kar je

zaživila brez davčnih spodbud, poleg tega pa je nujno finančno opismenjevanje. »Slovenci smo pridni varčevalci, nismo pa pametni investitorji.« S spodbujanjem varčevanja v drugem in tretjem stebru, ki naj bi bil fleksibilen, bi se po njenih besedah spodbujal tudi kapitalni trg. »Želimo razbijati mit, da je trg kapitala namenjen zgolj bogatim posameznikom in špekulantom,« je dodala.

Državni sekretar na ministrstvu za finance Tilen Božič se je na razmišljanje o davčnih spodbudah odzval s podatkom, da že obstajajo, vendar jih številni sploh ne izkoristijo. Po njegovem mnenju je treba na življenjske potrebe gledati celostno, kar je tudi vodilo pri pripravi vseh reform, od pokojninske do zdravstvene in davčne.

DOBRO JE VEDETI

Predložitev letnih poročil

CVETO ZAPLOTNIK

V Sloveniji je 157 tisoč poslovnih subjektov, ki so zavezani, da za lani predložijo Ajpesu – Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve letno poročilo. V osemnajstih občinah na Gorenjskem je zavezancev nekaj več kot 14 tisoč.

Medtem ko so v treh »koronskih letih« roke za predložitev letnih poročil podaljševali različni interventni zakoni, za lani veljajo enaki roki, kot so veljali v letih pred epidemijo novega koronavirusa. Pravne osebe javnega prava in nepridobitne organizacije (zavodi in sindikati) so morali letna poročila predložiti že do konca februarja, gospodarske družbe, podružnice tujega podjetja, zadruga, samostojni podjetniki, društva in politične stranke pa jih morajo predložiti do konca marca. Prostovoljske organizacije in organizacije s prostovoljskim programom morajo hkrati predložiti tudi poročila o prostovoljstvu. Letna

poročila so dolžni predložiti tudi poslovni subjekti, ki lani niso poslovali in hkrati v poročilu ne izkazujejo nobenega podatka. Aplikacija za vnos podatkov je na voljo na spletnem portalu Ajpesa.

Samostojni podjetniki – normiranci, ki ugotavljajo davčno osnovo za davek od dohodka iz dejavnosti z upoštevanjem normiranih odhodkov, niso zavezani za predložitev letnega poročila, vendar jim v Ajpesu svetujemo, da poročilo kljub temu predložijo. Predloženo in javno objavljeno letno poročilo je namreč osnova za pravo bonitetne ocene, ki je pogosto vstopni pogoj za sodelovanje na javnih razpisih, lahko pa je tudi konkurenčna prednost pri sklepanju poslov in izkazovanju poslovne odličnosti doma in v tujini. Če se samostojni podjetnik – normiranec odloči za predložitev letnega poročila, naj pokliče Ajpes – izpostavo Kranj na telefonsko številko 04 281 09 40 ali piše na elektronski naslov kr@ajpes.si.

Najnižja vrednost košaric

Ljubljana – Povprečna košarica 15 osnovnih živil je v zadnjem popisu dosegla novo najnižjo vrednost od začetka spremljanja maloprodajnih cen, in sicer 38,79 evra, kar v primerjavi s popisom konec februarja pomeni pocenitev za 38 centov oziroma slab odstotek, v primerjavi s prvim popisom septembra lani pa je cenejša za dobrih 11 evrov oziroma več kot 20 odstotkov. Najcenejša košarica, ki je prav tako dosegla najnižjo vrednost, je tokrat stala 36,28 evra, in sicer v Lidlu. Z okoli dva evra dražjimi košaricami sledijo Spar, Hofer in Eurospin, v Tušu so osnovni prehranski proizvodi stali 40,61 evra, najvišja vrednost košarice pa je znašala 41,07 evra (Mercator), kar je za približno tri odstotke več kot pri prejšnjem popisu. Analiza gibanja cen kaže, da so se v prvi polovici marca podražili izdelki v kar desetih kategorijah – najbolj krompir (več kot devet odstotkov), kruh (skoraj osem odstotkov), jajca (slabih šest odstotkov) in jogurt (dobre štiri odstotke).

Britanski trg in trajnostne prakse

Kranjska Gora – V času finala svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici bo Spirit Slovenija v Kranjski Gori organiziral dva poslovna dogodka. V četrtek, 30. marca, bo predstavitev poslovanja na britanskem trgu s konkretnimi napotki za vstop nanj in odgovori na vprašanja, povezana z izstopom Združenega kraljestva iz Evropske unije. V petek, 31. marca, pa bo v kranjskogorskem Hotelu Kompas poslovna konferenca, namenjena predstavitvi uspešnih primerov trajnostnih praks v različnih panogah ter povezovanju podjetnikov iz Poljske, Italije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Osrednja tema bo raziskovanje izzivov, s katerimi se podjetja srečujejo v trenutnih političnih in gospodarskih razmerah. Poleg tega bodo na obeh dogodkih možni individualni poslovni pogovori. Prijave za udeležbo Spirit Slovenija zbira do vključno srede, 29. marca.

Najvišja stopnja delovne aktivnosti

Ljubljana – Državni statistični urad je pred materinskim dnem, ki ga v Sloveniji praznujemo 25. marca, med drugim poudaril, da je bila v letu 2021 v Sloveniji stopnja delovne aktivnosti med materami s tremi ali več otroki najvišja v Evropski uniji – znašala je 80,6 odstotka. Še višja je bila sicer med materami z dvema otrokoma, in sicer 83,3-odstotna, med materami z enim otrokom pa je bila 76,6-odstotna. Stopnja delovne aktivnosti vseh žensk je bila predlani 70,7-odstotna; med tistimi brez otrok je bila 64,6-odstotna, kar je blizu povprečja Evropske unije (64,5 odstotka), so pojasnili. Kot še navajajo, je bilo v letu 2021 v Sloveniji približno sedemsto tisoč mater.

Izvršni direktor Gospodarske zbornice Slovenije Mitja Gorenšček / Foto: Ana Jagodič Dolžan

žavnem zboru) bi po njegovih besedah lahko delno nadomestila izpad na trgu dela – vsako leto namreč odide 22 tisoč ljudi, na novo pa se jih zaposli dobrih 17 tisoč. Hkrati pa bi sprememba migracijske politike zmanjšala težave s financiranjem pokojnin. Pri upokojevanju se na ministrstvu nagibajo k tako imenovanim mehkim metodam. Eden od ukrepov, ki jih nameravajo uvesti, je razgovor delodajalca in zaposlenega (pri starosti okoli 55 let) o tem, kako bo zaključil kariero in na svoje delovno mesto uvedel nekoga

blagajno, bodisi prek višjih prispevkov za prvi steber ali z obveznim vplačilom v drugi steber, koliko migrantov smo kot družba pripravljene sprejeti, koliko časa smo pripravljene delati in kako doseči, da bi mladi hitreje stopali na trg dela, starejši pa ga kasneje zapuščali, ter koliko solidarnosti vnesti v pokojninski sistem.

Stališče gospodarstva

»Za delodajalce je ključno, da bo napovedana reforma zagotavljala finančno vzdržnost pokojninske blagajne, da ne bi bremena

Preiskave potekale tudi na Gorenjskem

SIMON ŠUBIC

Kranj – Del hišnih preiskav, ki jih je v ponedeljek nacionalni preiskovalni urad skupaj s kriminalisti sektorjev kriminalistične policije iz vseh policijskih uprav v Sloveniji izvedel zaradi suma pranja denarja, je potekal tudi na Gorenjskem. Skupno so kriminalisti izvedli 58 preiskav stanovanjskih, poslovnih in drugih prostorov na območju policijskih uprav Ljubljana, Kranj, Koper in Nova Gorica, in sicer zaradi suma storitve 21 kaznivih dejanj zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, prav tako 21 kaznivih dejanj pranja denarja in enega kaznivega dejanja hudodolskega združevanja. Hkrati je trinajst hišnih preiskav potekalo tudi na območju Bosne in Hercegovine (BiH). Po poročanju medijev naj bi namreč slamnate družbe iz BiH slovenskim podjetjem izdajale fiktivne račune, po njihovem

plačilu pa naj bi se denar v gotovini vračal v Slovenijo.

S policije so sporočili, da so bila preiskovana kazniva dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti storjena na škodo več gospodarskih družb z območja celotne Slovenije. Kaznivih dejanj je osumljenih 36 oseb, preiskovalna dejanja pa se trenutno nanašajo na 42 fizičnih oseb in 36 pravnih oseb, ena fizična oseba je bila pridržana. Skupna protipravna premoženjska korist, ki je bila pridobljena s storitvijo omenjenih kaznivih dejanj, znaša več kot pet milijonov evrov. V hišnih preiskavah je sodelovalo več kot 210 preiskovalcev Nacionalnega preiskovalnega urada in kriminalistov. V zadevi so v okviru predkazenskega postopka ustanovili tudi specializirano preiskovalno skupino s finančno upravo in uradom za preprečevanje pranja denarja ter skupno preiskovalno skupino (JIT) z varnostnimi organi BiH.

V Sloveniji so izvedli 58 hišnih preiskav, nekatere tudi na Gorenjskem. Slika je simbolična. / Foto: Tina Dokl

Nadzirali motoriste in druge voznike

Kranj – Gorenjski policisti so v ponedeljek na območju Škofje Loke, Kranja in Jesenic izvedli poostren nadzor nad motoristi in psihofizičnim stanjem voznikov motornih vozil. Odredili so 121 preizkusov alkoholiziranosti, pod vplivom alkohola pa sta bila dva – kolesar (0,65 mg/l) in voznik začetnik (0,08 mg/l). Vozniku, ki je vozil brez veljavnega vozniškega dovoljenja, so zasegli avtomobil. Med nadzorom so ugotovili skupno 40 kršitev cestnoprometnih predpisov. Izdali so 28 plačilnih nalogov in izrekli 12 opozoril. Izstopajoče so bile kršitve o prekoračeni hitrosti, neuporabi varnostnega pasu in nepravilni uporabi mobilnega telefona.

Jadralni padalec trčil v drevo

Domžale – V torek okoli 17.30 se je na območju Domžal poškodoval jadrni padalec. Kot so ugotovili policisti, je poletel z vzletišča v kamnolomu Dešen, zaradi težav z odpiranjem padala pa je trčil v drevo in padel na tla z višine okoli šest metrov. Pri padcu se je padalec huje poškodoval in so ga odpeljali v ljubljanski klinični center. Njegovo življenje ni ogroženo.

Ukradel e-skiro

Kranj – Na območju Kranja je v ponedeljek dopoldne neznan storilec na javni površini ukradel e-skiro znamke Mi Scooter, tip Pro 2. Lastnika je za dejanjem oškodoval do 500 evrov. Policisti za storilcem še poizvedujejo.

Motoristi naj se na novo sezono dobro pripravijo

Treningi motorističnih znanj in spretnosti so nujni elementi pred začetkom motoristične sezone. Analize namreč kažejo, da motoristom včasih primanjkuje izkušenj pri obvladovanju motornega kolesa.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – V uvod v nacionalno preventivno akcijo za večjo varnost voznikov enoslednih motornih vozil (EMV), ki poteka do nedelje, so Agencija za varnost prometa (AVP), policija in Univerzitetni klinični center (UKC) Ljubljana podali nasvete za varno motoristično sezono, pozvali k spoštovanju predpisov, motoriste pa tudi k udeležbi na delavnicah varne vožnje. »Vožnja motornega kolesa namreč zahteva precej več motorističnih spretnosti kot vožnja avtomobila, zato je dobra psihofizična pripravljenost in obnova veščin pred začetkom sezone ključna. Določene statistike kažejo, da so dejansko najbolj tvegani meseci ob začetku in koncu motoristične sezone,« je dejala Simona Felser, v. d. direktorja AVP. »Največje število prometnih nesreč motoristov in mopedistov je med petkom in nedeljo. Tudi število smrtnih žrtev je največje ob sobotah in nedeljah,« je tudi opozorila.

Dogodka se je udeležila tudi predsednica republike Nataša Pirc Musar, tudi sama motoristka, ki je prav tako poudarila pomen dobre priprave na novo motoristično sezono. »Motoristi vemo, da je v tem času treba vložiti nekaj več truda v okrepitev in obuditev motoristične kondicije, saj je vožnja motorja večplastna, predvsem pa zelo dinamična aktivnost, ki od nas terja ne le dobro psihofizično stanje in kondicijo, temveč tudi obvladovanje motokicla, ki mora biti tehnično brezhiben, pri vožnji v ovinke, pri zaviranju v sili, usmerjanju pogleda, ravnotežju, koordinaciji v kritičnih situacijah zahteva nenehno spremljanje dogajanja na cesti,« je povedala.

Lani umrlo najmanj motoristov po letu 1994

V lanskem letu so zabeležili 1161 prometnih nesreč z udeležbo voznikov EMV oz. deset odstotkov več kot v letu 2021. Umrlo je 14 voznikov, kar je najmanj od uvedbe elektronske podatkovne baze prometnih nesreč (1994). Nesrečo, v kateri so izgubili življenje, je povzročilo 57 odstotkov voznikov EMV, kar je sicer najmanj v zadnjem 5-letnem obdobju. »Tokratno

Na dogodku so motoristi prikazali izvedbo vaj zaviranja v sili in izognitve oviri ter tudi trening z napravo Skidbike (na sliki). Predstavili so tudi uporabo in proženje motorističnega jopiča z vgrajeno zračno blazino. / Foto: STA

izboljšanje pomeni za Slovenijo velik izziv in zavezo, da vsi skupaj z izvajanjem aktivnosti na vseh področjih cestnega prometa še naprej sledimo Viziji nič. Med ključnimi izzivi bodo področja različnih distrakcij v prometu – saj sodobni trendi tehnologij in multimedije lahko precej odvrtajo motoristovo pozornost –, zloraba alkohola in drog, uporaba zaščitne motoristične opreme in pomen prilagojene hitrosti. Najpogostejši vzrok prometnih nesreč, ki jih povzročijo vozniki enoslednega motornega vozila, je namreč prav neprilagojena hitrost. De-

enoslednih motornih vozil,« je dejala Simona Felser.

Ivan Kapun, vodja Sektorja prometne policije, je opozoril, da v zadnjih letih število registriranih motornih koles zelo močno narašča, s tem pa imajo motoristi tudi vedno večjo vlogo v cestnem prometu in velik vpliv na varnost cestnega prometa. »Naloga policistov je predvsem izvajanje nadzora. V nadzorih bomo predvsem preverjali upoštevanje določil o hitrosti, tehnično brezhibnost motornih vozil, psihofizično stanje voznikov enoslednih vozil in uporabo zaščitne čelade. Pozorni pa bomo tudi na večkratne krši-

sezone, ko je asfaltna površina še vedno hladna in ne omogoča optimalne oprijemljivosti pnevmatik. Tudi sicer je zaradi zime na cesti še veliko udarnih jam in peska od posipa.«

Poškodbe glave, trebuha ...

Uroš Tominc, dr. med., vodja urgentnega kirurškega bloka v UKC Ljubljana, pa je povedal, da se vsako pomlad, ko se začne lepiti dnevi, soočijo s povečanim deležem poškodb voznikov mopedov in motorjev. »Med obravnavanimi vozniki enoslednih motornih vozil je največ prometnih nesreč oziroma dogodkov tipa 'motorist brez trčenja'. Pogosto gre za težje poškodbe glave, trebuha, prsnega koša, odtrganine ...« je poudaril.

Ob tej priložnosti so prikazali tudi praktične vaje in prikaze za motoriste. Igor Mihajlik, trener varne vožnje AVP, je ob tem še opozoril: »Treningi motorističnih znanj in spretnosti so nujni elementi pred začetkom motoristične sezone. Analize prometnih nesreč in opažanja na treningih varne vožnje kažejo, da motoristom včasih primanjkuje izkušenj pri obvladovanju motornega kolesa. Še večji izziv predstavljajo kritične situacije, kjer so napačne reakcije lahko usodne. Ne pozabimo, da smo v primeru prometnih nesreč z drugim motornim vozilom motoristi praviloma tisti, ki jo odnesemo slabše. Za varno in užitek polno sezono naj se motoristi permanentno izobražujejo in obnavljajo praktične spretnosti.«

Simona Felser, v. d. direktorja Agencije za varnost prometa: »Dobra psihofizična pripravljenost in obnova veščin sta pred začetkom sezone za motoriste ključni.« / Foto: STA

lež med vsemi vzroki znaša skoraj polovico. Kot naslednji vzrok sledi nepravilna stran oz. smer vožnje. Zaradi teh dveh vzrokov, ki sta med seboj pogosto povezana, je v zadnjih petih letih umrlo 69 oseb oziroma kar 83 odstotkov vseh umrlih v prometnih nesrečah, ki so jih povzročili vozniki

telje cestnoprometnih predpisov in objestne voznike,« je napovedal.

Veliko lahko za svojo varnost storijo motoristi sami, zato naj bodo izjemno previdni, hitrost svoje vožnje pa naj prilagodijo razmeram na cesti, je dodal Kapun. »To je ključnega pomena spomladi, na začetku motoristične

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Apska cesta 43, 4248 Lesce

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

V Sožitju že šestdeset let

Sožitje Slovenija je zveza 52 društev, ki združujejo osebe z motnjami v duševnem razvoju, njihove starše in sorodnike, strokovnjake različnih usmeritev in druge ljudi dobre volje, ki se odločajo za sodelovanje z njimi. Imajo več kot 15 tisoč članov, letos praznujejo 60-letnico zveze, njihova aktualna predsednica Branka Perne s Suhe pri Kranju pa poziva državo, naj bolj prisluhne njihovim potrebam in jih obravnava kot enakopravne člane družbe. K temu državo zavezuje Konvencija o pravicah invalidov.

SUZANA P. KOVAČIČ

Skrb za osebe z motnjami v duševnem razvoju in njihove družine v vseh obdobjih njihovega življenja je pglavitna naloga Zveze Sožitje. Branka Perne je položaj predsednice prevzela maja lani. Je mama z osebno izkušnjo osebe z motnjami v duševnem razvoju, danes 44-letnega sina Luka. Kar 17 let je vodila kranjsko društvo Sožitje, skoraj štirideset let je bila poklicno vzgojiteljica predšolskih otrok, od koder je prav tako prenesla svoje izkušnje in znanje. »Šele zdaj, ko kot predsednica zveze delujem na nivoju države, vidim, koliko je stvari, dogovarjanj. Staršem se nam včasih zdi, da ko imamo samo eno željo, bo ta takoj uresničljiva. Žal ni tako.«

Zavzemajo se za stanovanjske enote

Ravno starši so bili na pobudo strokovnjakov, ki se ukvarjajo z osebami s posebnimi potrebami, tisti, ki so pred šestdesetimi leti zagnali kolesje Zveze Sožitje, ustanavljanje društev po vseh slovenskih regijah. Prepričani, da lahko naredijo več za svoje otroke, jim za boljše kakovost življenja ponudijo dejavnosti, ki jih bodo zmogli in ki bodo potekale kontinuirano. Nesrečno jih je zaustavila epidemija covid-19, nekatera društva še niso spet v polnosti zaživela. Njihova društva niso le sinonim za izlete in praznovanja, ampak

je pomembno še vse drugo, tudi spoznavanje zakonodaje. So izkušnje in delo, dodaja Pernetova. »Veseli me, da so v tretjino društev pristopili mlajši starši in prevzeli vodenje društev, saj imajo drugačne potrebe in pričakovanja za svoje otroke. Največja skrb nas starejših je, kje bodo naši otroci, ko nas ne bo več. Druge možnosti, kot je institucionalno bivanje v zavodu ali bivalni enoti, lahko je to daleč od doma, nimajo. V Zvezi Sožitje se zavzemamo, da bi lahko tisti posamezniki, ki so za to sposobni, bivalni v manjših stanovanjskih enotah, v neprofitnih stanovanjih, z določeno podporo, ki bi jo zagotavljala država (pomoč, nadzor ...), in v okolju, ki ga poznajo.«

Prikrajšani za osebno asistenco?

Mlajše družine se srečujejo z drugimi težavami. »Država za starše do polnoletnosti otoka nima nekih sistemskih

»Za svojega sina si želim, da bi še naprej lepo živel v okolju, kjer živi zdaj. Da bi počel tisto, kar rad počne. Poje še vedno, vsak dan pomaga sosedu na kmetiji, aktiven je v Društvu upokojencev Britof - Predoslje. Rad hodi v Varstveno-delovni center Kranj – zaradi druženja. Želim, da bi ohranil pogoje za življenje, ki so mu dani. Da se njegova starša lahko počasi umakneva v svoj mir. Imamo tudi srečo, da smo prišli v okolje, kjer je bil Luka lepo sprejet. Veliko sva k temu prispevala z možem, saj v družini nismo imeli nobenih ovir, češ da je Luka drugačen. Ne moreš pa samo od družbe pričakovati, da ti bo nekaj dala, ampak moraš tudi sam prispevati.«

rešitev in so tako družine več ali manj prepuščene same sebi ali svoji iznajdljivosti. Imamo razvojne vrtce, šole s prilagojenim programom, kar je zelo pomembno, a mora v primeru, da gre za težjo prizadetost, eden od staršev – in običajno je to mama – zaradi varstva pustiti službo in ostati doma. « V Zvezi Sožitje imajo program za mlade družine, a ta ne more nadomestiti podporne pomoči države, pravi sogovornica. »Tendenco resornega ministrstva, predvsem pri zakonu o osebni asistenci, je, da se zmanjša število uporabnikov osebne asistencije. V sklopu tega so trenutno najbolj na udaru ravno uporabniki osebne asistencije za osebe z motnjo v duševnem razvoju. Tudi rešitev, da bi bili družinski člani lahko le družinski pomočniki, za nekatere uporabnike osebne asistencije ni dobra, saj imajo uporabniki v tem primeru lahko le enega družinskega

Branka Perne, predsednica Zveze Sožitje / Foto: Tina Dokl

pomočnika – v nasprotju s trenutno situacijo, ko imajo na voljo lahko več osebni asistentov in je eden od njih lahko tudi starš. « A kar je najbolj pomembno, kot dodaja Pernetova, se je kvaliteta življenja osebam z motnjo v duševnem razvoju tudi z možnostjo osebne asistencije izrazito dvignila.

Da je tvoj otrok drugačen, ni enostavno

»Naši otroci niso več posebnosti in reveži, to smo v družbi presegli. S podporo znajo in zmorejo marsikatero večino, ampak samostojni in neodvisni ne bodo nikoli.« Pernetova se spominja, kako so včasih starši trpeli, ker svojih osebnih stisk niso mogli nikomur zaupati. Danes je, kot dodaja,

več podpornega okolja, saj je delo ozaveščanja družbe o drugačnosti velik prispevek pri medgeneracijskem druženju. Tu misli predvsem na šole, vrtce, da se ozavešča o drugačnosti. »V Zvezi Sožitje so staršem za njihova čustvena doživljanja priložnosti tudi na seminarjih ob koncih tedna, da dobijo vpogled, se odprejo in razbremenijo.«

Branka Perne meni, da je družba napredovala, da ni več stigme do drugačnosti, a je po njenem mnenju veliko odvisno tudi od družine, kako živi. »Nekaj časa traja, da se najprej sprijazniš. Da je tvoj otrok drugačen, ni enostavno. Zato je dobro, da so družine vključene v podporne sisteme. Naših otrok pa ne vidim v sistemu rednega šolanja, ker ta temu ni prilagojen. Zelo

dobro bi bilo, da pa bi bili šola s prilagojenim programom in normalna šola skupaj. Prostor, kjer se srečujejo.«

Ne ločevanje, ampak sodelovanje

»Moj cilj je, da se društva povežemo, še posebno znotraj iste regije. Drugačnost nas bogati. Sama sem imela veliko prednosti, saj imam službo ne glede na to, katera politika je. Prav se mi pa zdi, da nam ne vzamejo že pridobljenih pravic. Veliko sodelujemo tudi z Varuhom človekovih pravic.« Pernetova si želi tudi več sodelovanja med invalidskimi organizacijami; ne da se ločujejo, ampak sodelujejo. Praznovanje jubileja Zveze Sožitje pa bo 23. maja v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Kultura

Z dramo Deževen dan v Gurlitschu se začneja 53. Teden slovenske drame. **Stran 14**

Pogovor

Inženir Andrej Robič je bil dolgoletni vodja Elanovega razvoja. **Stran 15**

Zanimivosti

Operni pevec in učitelj solopetja Jaka Jeraša je častni občan občine Jesenice. **Stran 16**

Od petka do petka

Predsednica republike Nataša Pirc Musar je prvič nagovorila Generalno skupščino Zdrženih narodov. / Foto: Sašo Domijan

V Sindikatu zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije Fides so za 2. april napovedali nadaljevanje splošne zdravniške stavke. / Foto: Gorazd Kavčič

Tretji shod ljudske iniciative Glas upokojencev 31. marca v Ljubljani bo vsesplošni protivladni protest, je napovedal Pavel Rupar. / Foto: Gorazd Kavčič

Rupar napovedal vsesplošni protest

SIMON ŠUBIC

Slovenska predsednica na konferenci o vodi

Predsednica republike Nataša Pirc Musar je v sredo prvič nastopila v Generalni skupščini Zdrženih narodov (ZN) v New Yorku, kjer do danes poteka tridnevna konferenca o vodi. Kot je poudarila, je voda življenje, obstoj in mir, poroča STA. Slovenijo je označila kot eno z vodo najbogatejših držav v Evropi, ki je s tem srečna, vendar ni samozadovoljna. »Vodo ščitimo z ustavo, ki jo določa kot človekovo pravico in štiti kot javno dobro, in ne kot tržno dobrino. Dostop do čiste pitne vode za vse ne sme biti nedosegljiv luksuz, ampak človekova pravica in nenadomestljivo javno dobro,« je poudarila Nataša Pirc Musar in dodala, da je treba politike ustrezno prilagoditi in zaščititi naravne vire za prihodnje generacije z odločno akcijo in globalno solidarnostjo. Zaradi tega je pozvala k ustanovitvi položaja posebnega odposlanca ZN za vodo, za kar se je že izreklo več kot 150 držav članic ZN.

Pritožili so se v Strasbourg

Koalicija Za otroke gre je prejšnji teden vložila pritožbo na Evropsko sodišče za

človekove pravice (ESČP) zaradi nedopustnosti referendumov o spremembah družinskega zakonika. Menijo, da posvojitve otrok v družino istospolnih partnerjev ni človekova pravica in da s pritožbo na ESČP branijo demokracijo v državi. Spomnimo, da je ustavno sodišče januarja razsodilo, da sklep državnega zbora o nedopustnosti razpisa referendumov o spremembah družinskega zakonika ni v neskladju z ustavo, saj referendum ni dopustno razpisati o zakonih, ki odpravljajo protiuustavnost na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ali drugo protiuustavnost. Zahtevo za oceno ustavnosti tega sklepa sta na ustavno sodišče podala predstavnik koalicijske Metka Zevnik in Aleš Primc.

Nadaljevanje zdravniške stavke

Vladna pogajalska stran je sindikate zdravstva in socialnega varstva obvestila, da spreminja časovnico pogajanj o načrtovanem plačnem steburu za zdravstvo, rok za oblikovanje stebra pa je s 1. aprila zamaknila na 30. junij. V Sindikatu zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije Fides so z zamikom zelo nezadovoljni, zato so za 2. april napovedali nadaljevanje splošne zdravniške stavke, če do 1. aprila ne bo oblikovan

plačni steber za zdravstvo. Ker je 2. aprila nedelja, bo stavka do 3. aprila do 7. ure potekala tako, da je uporabniki ne bodo čutili, saj bo delo potekalo enako kot sicer ob nedeljah, nato pa bo stavka potekala tako, kot izhaja iz sklepa o začetku stavke, pojasnjujejo v Fidesu. Ob napovedi stavke septembra lani so v sindikatu pojasnili, da bodo stavkajoči v tem času na delovnem mestu, razen ob sklicih stavkovnih sestankov. Zagotavljali bodo predpisan minimum delovnega procesa. Izvajali bodo tiste storitve, katerih opustitev bi vodila v nepopravljivo hudo okvaro zdravja ali smrt, večinoma pa naj bi delali po prazničnem razporedu.

Tokrat vsesplošni protivladni protest

Na ponedeljkovi novinarski konferenci ljudske iniciative Glas upokojencev in Inštituta 1. oktober je pobudnik iniciative Pavel Rupar za 31. marec napovedal tretji shod v Ljubljani. Tokrat ne bo šlo le za protest upokojencev, temveč za vsesplošni protivladni protest, ob pozivu k višjim pokojnikom pa bodo premierja Roberta Goloba pozvali k čimprejšnjemu odstopu. Rupar je pojasnil, da se bo protest začel na Trgu republike, nato pa se bodo protestniki sprehodili po prometno manj

obremenjenih ljubljanskih ulicah. Ob tem je napovedal, da bo na policijo podal prijavo zaradi videoposnetka, ki kroži po družbenih omrežjih. V njem so prikazani štiri naboji z napisanimi primki Janša, Grims, Hojs in Rupar. Pojasnil je še, da so v ponedeljek nameravali v zakonodajni postopek vložiti zakon za ukinitve obveznega plačevanja dodatnega zavarovanja za vse državljane Slovenije, ker pa jih predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič ni želela sprejeti, tega niso storili. Iz kabineta predsednice državnega zbora so kasneje sporočili, da Rupar za srečanje ni zaprosil, za vložitev pobude pa sprejem predsednika državnega zbora niti ni potreben.

Uzakonili obveznost izročanja računa

Državni zbor je v sredo znova potrdil novelo zakona o davčnem potrjevanju računov, s katero se po dobrem letu dni vnovič uvaja obveznost izročanja računa kupcu za kupljeno blago oz. prejeto storitev. Novelo zakona so sprejeli že februarja, a je državni svet nanjo sprejel veto. Državni sekretar na finančnem ministrstvu Tilen Božič je pojasnil, da se je po ukinitvi obveznosti izdaje računa ponovno odprl prostor za sivo ekonomijo.

Slovinci v zamejstvu (895)

Marici Hartman srebrna plaketa

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Javni sklad za kulturne dejavnosti Slovenije je tudi letos podelil priznanja posameznikom, ki so se izkazali pri delu v najrazličnejših kulturnih dejavnostih. Zlato plaketo za življenjsko delo je prejela lutkarica in ilustratorica Alenka Eka Vogelnik. Med prejemniki srebrnih plaket pa je letos koroška Slovenka Marica Hartman. Leta 1955 se je rodila v zavedni slovenski družini in ostala samozavestna koroška Slovenka. Tako kot so starši vzgajali njo, je sama vzgajala svoje otroke. Hartmanova je nad petdeset let dejavna v Slovenskem kulturnem društvu v Celovcu. Nad trideset let je prepevala v mešanem pevskem zboru Jakob Petelin Gallus v Celovcu. Mlada je navduševala za petje, za igranje in še posebej za

lutkarstvo. Za vse to je našla in še najde čas, čeprav je do upokojitve opravljala odgovorno delo ravnateljice dvojezične Mohorjeve ljudske

predstavili monografijo z naslovom Kaj vam pa jaz povem, v kateri je radovljiški rojak, skladatelj, zborovodja in zbiratelj slovenske glasbene

V Hiši kulture v Farnem domu v Železni Kapli so v soboto, 11. marca, počastili mednarodni dan žena in 80. obletnico ustanovitve Zveze slovenskih žena na Koroškem oziroma njene predhodnice Antifašistične fronte žena. Slavnostna govornica na proslavi, ki sta se je udeležila tudi kapelska županja Elizabeta Lobnik in novi deželni poslanec Franc Jožef Smrtnik, je bila nekdanja slovenska ministrica za obrambo Ljubica Jelušič.

šole. Bila je pobudnica za sodelovanje »njene« šole s šolami v Sloveniji.

Ta teden so se v Ljubljani nadaljevale prireditve Koroških kulturnih dni v Ljubljani. V sredo so na Akademiji za glasbo v Ljubljani

dediščine ter veliki prijatelj Koroške Egi Gašperšič zbral 244 pesmi iz Koroške, Slovenije in tudi od drugod. Včeraj pa so v dvorani Slovenske matice predstavili delo svojih društev trije predsedniki društev iz treh koroških dolin:

Prejemnica srebrne plakete Marica Hartman (v sredini) s predsednikom žirije za podeljevanje priznanj Javnega sklada Tomažem Simetingerjem (levo) in predsednikom upravnega odbora Javnega sklada Damjanom Damjanovičem

/ Foto: JSKD Ljubljana

Danijel Mešnik Slovensko prosvetno društvo Zila, Marija Weber - Ogris Slovensko prosvetno društvo Bilka iz

Bilčovsa in Martin Kuchling Slovensko prosvetno društvo Lipa iz Velikovca. Predstavitve je vodila Lidija Golc.

Po svetu

Papež Frančišek

Minilo je že deset let, odkar je bil 13. marca 2013 za 266. papeža izvoljen nadškof Buenos Airesa in argentinski kardinal Jorge Mario Bergoglio. Obnovimo ob tej priložnosti nekaj posebnosti njegovega papeževanja ...

MIHA NAGLIČ

Rad je plesal tango

Postal je prvi papež z južne poloble, prvi Južnoameričan in prvi jezuit na sedežu svetega Petra. Glavni dogodki njegovega pontifikata so dobro znani, manj znano je morda njegovo zgodnje življenje. »Jorge Mario Bergoglio se je rodil 17. decembra 1936 v Buenos Airesu v družini priseljencev z italijanskimi koreninami. Oče Mario je bil železničar, mati Regina (rojena Sivori) pa gospodinja. Odraščal je v Buenos Airesu v delavski družini s še štirimi brati in sestrami. Njegova prva poklicna izbira sicer ni bil duhovniški poklic, saj je diplomiral s področja kemijske tehnologije. Bil je ljubitelj nogometa in rad je plesal tango. A se je nato odločil za duhovništvo in se vpisal na semenišče v Villa Devoto. 11. marca 1958 je vstopil v jezuitski noviciat. Po prvih redovnih zaobljubah je najprej študiral filozofijo. Po diplomi je nekaj časa poučeval v kolegiju, potem pa nadaljeval in končal še študij teologije. Ob študiju teologije se je posvečal študiju humanistike, filozofije, psihologije in književnosti. V letih med 1964 in 1965

je poučeval književnost in psihologijo na dveh ustanovah: na Colegio de la Inmaculada v Santa Fe in na Colegio del Salvador v Buenos Airesu. V letih med 1967 in 1970 je v San Miguelu študiral teologijo. V letih 1970 in 1971 je bil na tretji probaciji v Španiji, večne zaobljube pa je opravil 22. aprila 1973. Vzgojitelj novincev v San Miguelu je bil v letih 1972 in 1973. Obenem je bil profesor na teološki fakulteti, svetovalec jezuitske province ter rektor. 13. decembra 1969 je prejel duhovniško posvečenje ...«

Zakaj Frančišek

Eno prvih presenečenj njegovega papeževanja je bila izbira imena. Zakaj Frančišek? Sam je povedal, kar sledi. »Nekateri ne vedo, čemu se je rimski škof hotel imenovati Frančišek. Nekateri mislijo na Frančiška Ksaverija, na Frančiška Saleškega, tudi na Frančiška Asiškega. Povedal vam bom zgodovino. Med volitvami je bil poleg mene zaslužni nadškof Sao Paola in tudi zaslužni prefekt Kongregacije za duhovnike, kardinal Claudio Hummes, moj veliki prijatelj. Ko je zadeva postajala malo bolj nevarna, me je on opogumljal. Ko so pa glasovi presegli dve tretjini,

je sledilo ploskanje, ker je bil izvoljen papež. On me je objel, poljubil in mi dejal: 'Ne pozabi na reveže!' In ta beseda se mi je vtisnila v srce: reveži, reveži. Takoj nato sem v zvezi z reveži pomislil na Frančiška Asiškega. Potem sem mislil na vojne, ko se je štetje nadaljevalo do poslednjega glasa. Frančišek je človek miru. In tako je prišlo ime v moje srce: Frančišek Asiški. Zame človek ubožta, človek miru, človek, ki ljubi in varuje stvarstvo. Mar danes tudi mi nimamo zadosti dobrega odnosa do stvarstva, kajne? Je človek, ki nam bo navdihnil ta duh miru, človek ubožec ... Ah, kako bi želel Cerkev ubogo in za reveže! Nato so deževali predlogi: 'Ti se moraš vendar imenovati Hadrijan, kajti Hadrijan VI. je bil obnovitelj, treba obnavljati ...' In en drugi mi je rekel: 'Ne, ne! Tvoje ime bi moralo biti Klemen.' 'A čemu?' 'Klemen XV. – tako bi se maščeval Klemenu XIV., ki je ukinil družbo Jezusovo!'«

Dvakrat na Gorenjskem

Frančišek kot papež v Sloveniji še ni bil. To je znano. Manj znano pa je, da je kot mlad duhovnik prišel v Slovenijo kar dvakrat, v letih 1970 in 1971. »Bergoglio

je Slovenijo prvič obiskal leta 1970 na povabilo Franca Rodeta. V enotedenskem obisku si je med drugim ogledal Bled, Postojnsko jamo in obiskal ljubljansko Opero. Že naslednje leto, natančneje 26. januarja 1971, pa je obiskal družino Golar v Virmašah, ko je bil na poti iz Madrida, kjer je študiral, v Rim. En dan je namenil tudi obisku staršev Andreja Golarja, ki je bil takrat knjižničar na teološki fakulteti v San Miguelu v predmestju Buenos Airesa, kjer je bil Bergoglio glavni knjižničar. Ker je bil Andrej takrat v Argentini, ni bil prisoten ob obisku svojega nadrejenega. Bergoglio je tudi takrat obiskal Bled in pa brezjansko baziliko. Njegova nečakinja je poročena s potomcem slovenskih izseljencev v Argentini.« (Vir vseh navedkov: Wikipedijski članek o njegovem obisku pri Golarjevih v Virmašah, ki je bil objavljen avgusta leta 2013 v reviji Moja Gorenjska, je napisala Marija Volčjak, domačinka iz Virmaš, direktorica in odgovorna urednica Gorenjskega glasa. Bog ve, ali je kakšna možnost, da bi Frančišek obiskal Slovenijo še tretjič, kot papež? Kakorkoli že, na tem mestu mu želimo predvsem dobrega zdravlja.

Med obiskom Sarajeva je papež Frančišek daroval mašo pred veliko množico, ki se je zbrala na stadionu Koševo, 6. junija 2015. / Foto: Wikipedijski članek

Ko je papež 24. maja 2017 v Rimu sprejel predsednika Donalda Trumpa in soprogo Melanio, je slednjo vprašal, ali možu kdaj speče potico ... / Foto: Wikipedijski članek

Branko Selak (desno) izroča papežu Frančišku kopijo članka o njegovem obisku januarja leta 1971 pri Golarjevih v Virmašah. / Foto: arhiv GG

Nove knjige (677)

Mihatov besednjak

MIHA NAGLIČ

»Ta knjiga je nadaljevanje mojega Žirovskega besednjaka iz leta 2019. V njem sem se ustavil pri 500 geslih, čeprav mi je kazalo, da bi jih bilo lahko še veliko več. In tako sem spomladi 2021 nadaljeval s pisanjem gesel, povezanih z Žirmi in Žirovci. Pri tem pa sem začutil željo, da žirovski okvir presežem, stopim čez žirovska obzorja in pišem pod gesli, ki so od vsepovsod, skupno pa jim je to, da so povezana z menoj. Tako sem kmalu spremenil tudi delovni naslov knjige: iz žirovskega je postala Mihатов besednjak (MB). Mihатов tudi zato, ker tako rečemo v Žireh; tu nihče ne bo v živo rekel, da je Mihov ali celo Mihin. Gesla so še naprej treh

vrst. Ena so napisana povsem na novo. Druga – in teh je velika večina – se začenjajo z odlomki iz mojih starejših pisanj, ki jim je dodan P. S. Tretja pa se začenjajo z navedki iz drugih avtorjev, seveda z mojim komentarjem. Trivrstna so gesla po mojem avtorskem pristopu, sicer pa so raznovrstna. Od zelo konkretnih reči, kakršne so štrbunk, WC in bide, do najbolj splošnih pojmov ... Kar veliko je raznih rekel (fraz, izrekov, rekov), ki so jih izrekli naši ljudje in se v njih izraža ljudska ali posameznikova modrost. Prva je, denimo, v enem najbolj značilnih žirovskih vprašanj: A je hadu? Druga pa v iskričem spoznanju našega največjega sociologa: Žiri po vsem svetu in ves svet v Žireh. Veliko je v MB imen.

Največ je osebnih. Eno je že v naslovu, v besedilu pa jih je cela vrsta, od splošno znanih (Che, Mao, Žizek) do takih, ki so bila doslej znana samo meni. Veliko je zemljepisnih imen, največ je krajev, v katerih sem živel in nekaj počel ali se v njih zgolj ustavil. Ali pa sem se jim skušal približati v pisanju, čeprav

Miha Naglič, Mihатов besednjak, Pegaz International, Ljubljana, 2022, 864 strani

v njih nikoli nisem bil (Wodstock). Veliko je imen osebnosti, s katerimi sem v življenju prišel v tako ali drugačno 'dotiko'. Tudi med temi so mnoga splošno poznana (Kučan), druga pa pozabljena ... Pri izboru osebnosti torej ne gre za njihov objektivni pomen, ampak

preprosto za to, da nekaj pomenijo meni.« (str. 859)

Naj mi bo dovoljeno, da v tem knjižnem podlistku predstavim tudi svojo novo knjigo. Gornji odlomek je iz sklepnega »zagovora«. Besednjak je »knjiga, v kateri so besede razvrščene po abecedi in pojasnjene« (Fran). To velja tudi za ta besednjak, ki

pa ni niti slovar niti leksikon. Je zbirka 500 krajših zapisov. Podnaslov: »Izbrane besede (vseh je petsto), kakor jih v svojem osebnem kontekstu razume, razlaga in (po)doživlja avtor te knjige«. Skratka: ta knjiga je povzetek mojega življenja in dela v navidezni formi leksikona.

Kultura

Najprej Deževen dan v Gurlitschu

V ponedeljek, 27. marca, na svetovni dan gledališča, se bo s krstno uprizoritvijo drame Milana Ramšaka Markovića Deževen dan v Gurlitschu v režiji Sebastijana Horvata začel 53. Teden slovenske drame. Polovica predstav festivala, ki bo trajal do 7. aprila, že razprodana.

IGOR KAVČIČ

»Nastaja, upam si trdit, presežno odsko delo na podlagi odlične, sodobne dramske podlage. Igralci Prešernovega gledališča ter tandem Horvat in Marković so v vrhunski formi!« je pred novo premiero povedal direktor Prešernovega gledališča ter tandemu Horvat in Marković so v vrhunski formi!« je pred novo premiero povedal direktor Prešernovega gledališča ter tandemu Horvat in Marković so v vrhunski formi!

Večji del široke ustvarjalne ekipe iz »Gurlitscha« / Foto: arhiv Prešernovega gledališča

režiral pa Sebastijan Horvat.

Uprizoritev govori o poročenem paru srednjih let, ki živi udobno meščansko življenje v predmestju Celovca. Poleg tega, da zakonca skrbijo krize, kot so nova vojna v Evropi, večanje družbene neenakosti in grožnja podnebni sprememb, so njuna edina resna težava in

življenjski izziv doslej neuspješni poskusi, da bi dobila otroka. »Nikoli nisem bil v Celovcu, o njem ne vem nič, vse, kar sem napisal o teh ljudeh, je neke vrste proces v obratni smeri. Lahko bi mu rekel orientalizacija Avstrije – in v tem sem zelo užival,« je dejal Marković, navdušen nad ekipo kranjskega

gledališča. »V iskanju novega gledališkega jezika se je razvilo izjemno raziskovalno vzdušje.« V formalnem smislu je drama neke vrste gledališko potovanje.

»Imela sva nekaj skupnih idej in Milan jih je zapisal v klasično dramo, ki pa se morda poigrava z obliko, bližjo televiziji in filmu kot

gledališču,« je povedal Horvat. »Zanima naju drugačen tip uprizarjanja, ki sobiva z drugimi umetnostmi, predvsem filmom, montažo, kar je zelo intrigantno in vznemirljivo za gledališče.« Kot je še dejal, na sosednjo državo ne gledajo skozi optiko obljubljenih dežele, ampak tudi družbenih razredov

meščanstva na eni in delavstva na drugi strani, ki sta v enakih vlogah kot pri nas.

V predstavi igra skoraj celoten gledališki ansambel z gostom Miho Nemcem. Glavno vlogo Petra bo uprizoril Aljoša Ternovšek, ki pravi: »Glavnega junaka občutim kot simbol sveta, v katerem danes živimo. Peter je zelo zmeden, kot je zmedena današnja družba. To zmedo moramo resetirati in se v času in prostoru na novo orientirati.«

Bogat festivalski teden

Pred premiero bodo Teden slovenske drame začeli s slovesno podelitvijo stanovskih nagrad Združenja dramskih umetnikov Slovenije (ZDUS). »Letos nam je uspelo prav vse predstave festivala umestiti na kranjske lokacije. Kranj in Gorenjska sta festivalski program tudi letos odlično sprejela in kar nekaj predstav je že razprodanih. Program je izjemno bogat, letos pa se še posebej ponašamo z odzivom gostov iz tujine: kar 25 gledaliških

strokovnjakov iz evropskih držav bo letos obiskalo Teden slovenske drame, si ogledalo predstave in se udeležilo strokovnega programa,« je povedal Jure Novak, direktor in umetniški vodja Prešernovega gledališča, ki skupaj s pomočnikom Rokom Bozovičarjem napoveduje še bogat dodatni program, namenjen tako gledališki stroki, ustvarjalcem v mednarodnem prostoru kot širšemu občinstvu.

Ena pomembnih novosti letošnjega festivala je na primer srečanje za razvoj projekta Dramatike malih evropskih jezikov. Pri projektu bodo s ključnimi sorodnimi deležniki z manjših jezikovnih območij na podlagi skupnih izzivov oblikovali strategije za promocijo, izmenjave, podporo in razvoj lokalnih dramatik. Razširjeni program festivala je dostopen na spletu, Teden slovenske drame pa se bo tradicionalno zaključil s podelitvijo festivalskih nagrad 7. aprila.

Dva fotoaparata, en motiv

V Galeriji Paviljon NOB v Trzinu je na ogled fotografiska razstava znanega trziškega fotografa Milana Malovrha z naslovom Imaginacija giba. »Milan na fotografijah ustvarja gibanje,« je neobičajen opus fotografij označil eden številnih fotografskih kolegov, ki so prišli na odprtje razstave.

IGOR KAVČIČ

V osrednjem trziškem razstavišču, Galeriji Paviljon NOB, je ob odprtju razstav običajno veliko ljudi, kadar gre za trziškega avtorja, je obiskovalcev še več; pred dobrim tednom se je zdelo, da so na fotografsko razstavo Imaginacija giba domačina Milana Malovrha prišli vsi. »Vesel sem povabila Trziškega muzeja k razstavljanju v naši najpomembnejši galeriji. Po vseh desetletjih mojega ukvarjanja s fotografijo in glede na to, da fotografi tu redko razstavljajo, pa je to še posebna čast,« je povedal odlični fotograf.

Serijske fotografije – ker gre za zunanjo postavitev, so te natiskane na PVC-folijah – nas pričaka že na ozidju ploščadi pred galerijo. Znova in znova si ogledujemo podobe razigranih lipincev. Slike konj se zdijo v posameznih detajlih izostrene, siceršnja zamaknjenost živalskih figur pa daje neverjeten občutek gibanja. Posnetki v naravnem okolju nas

postavijo tja, na prostrane kraške travnike. »Lipinci so moja znana tema, po kateri me poznajo fotografi. Zato tudi čredo, ki 'galopira' v zunanem atriju, ponujam kot nekakšen uvod v predstavo.«

Milan Malovrh je doslej pripravil 24 samostojnih razstav, sodeloval in razstavljal je na 236 skupinskih razstavah in prejel 103 nagrade in pohvale. Razstavlja tudi v spletnih galerijah in v specializiranih fotografskih revijah po vsem svetu. Lani mu je Fotografska zveza Slovenije podelila naziv mojster fotografije.

vitev mojega dela in hkrati pristopa tudi k drugim temam. Vse seveda povezuje rdeča nit, moja posebna tehnika fotografiranja,« je povedal Milan Malovrh, ki se s fotografijo ukvarja že šestdeset let, v zadnjem desetletju

pa je v središču njegove pozornosti fotografiranje gibanja, akcije. Dobrodošla tema so tu različni športi in tudi živali, predvsem konji.

V fotografijo prenaša gibanje

Kot je k razstavi zapisala avtorica postavitve razstave, kustosinja Trziškega muzeja Andreja Rauch, fotografa Milana Malovrha odlikuje obsežno fotografsko znanje, nenehno eksperimentiranje in iskanje novih izraznih možnosti v fotografiji. Predvsem ga navdušuje gibanje in v zasledovanju možnosti ujeti ga v fotografski objektivi je Malovrh razvil izviren sistem hkratnega fotografiranja z dvema aparatom. Več – fotografiranje Andreja Peklaj, ki je na odprtju razstave predstavila fotografskega kolega in njegovo delo, dodaja, da je v avtorjevi fotografski opremi še »ekscentrični tresilec« za posebne efekte gibanja, ta pa je namenjen tudi ozadju, v katerih fotografije nastajajo. »Vsak

Milan Malovrh z izvirnimi fotografijami tudi gledalca spravi v gibanje – vsaj v mislih.

/ Foto: Igor Kavčič

posnetek je nepredvidljiv in neponovljiv, končno podoba pa avtor doseže s spajanjem posnetkov iz obeh fotoaparata.«

Na razstavi je na ogled sedem serij fotografij, ki jih je Malovrh posnel na opisani način. Poleg lipincev je v dva objektivna naenkrat lovil

še labode, predvsem pa različne športe z izrazito dinamično gibanja. Poleg kajakašev in kanuistov na divjih vodah tako občudujemo še fotografije kolesarjev, motokrosistov, tekačev na smučeh, a tudi beneških mask. S svojo tehniko Malovrh preprosto uspe ustvariti

gibanje, četudi motiv tega morda ne omogoča.

Fotografska razstava Imaginacija giba Milana Malovrha, fotografa s podpisom, kot je soobčana ob odprtju razstave označil trziški župan Peter Miklič, bo v Paviljonu na ogled še vse do konca aprila.

Pogovor

Samo smučka je bila ves čas pred mojimi očmi

Inženir
Andrej
Robič

Inženir Andrej Robič se je kot dolgoletni vodja Elanovega razvoja vse življenje ukvarjal s smučanjem. Bil je tisti, ki je že v šestdesetih letih prejšnjega stoletja prišel na idejo o oblikovanju takšne smučke, ki bi s svojo obliko in posledično obnašanjem v zavoju pomagala smučarju. Hudomušno pravi, da si je prve zametke današnjih splošno uveljavljenih karving smučí verjetno zamislil zato, ker je bil bolj slab smučar.

MARJANA AHAČIČ

»Saj se ne bomo pogovarjali samo o Elanu, kajne?« je s prijaznim nasmehom in povabilom v delovni kabinet, kjer s psičko Beli, že četrto generacijo bernskih planšarjev družine Robič, še vedno preživi velik del dneva, ob našem obisku najprej pripomnil Andrej Robič. V začetku marca je v Radovljici, kjer živi z družino, dopolnil devetdeset let.

Smučarija je moje življenje

Kljub temu je bilo v trenutku, ko je odprl vrata v svetel delovni prostor z razgledom na vrt, jasno, da bo beseda tekla prav o smučanju in Elanu: na mizi so računalnik, dnevnik in načrti, na steni priznanja in primerki smučí, ki so nastale po njegovih zamislih, prostrano izrisan rodovnik družine Robič z nečaki, Markom ter njegovima žal že pokojnima bratoma, smučarjem Sašom in kolesarjem Juretom Robičem v spodnji vrsti in celo smučarko Meto Hrovat v čisto levem kotu.

Zgoraj nad delovnim prostorom pa so velike črno-bele fotografije smučarskih legend Borisa Strela, Bojana Križaja, Jureta Franka, švicarskega smukaškega šampiona Bruna Kernena in nepremagljivega Ingemarja Stenmarka.

»Smučarija je moje življenje,« nato z iskrivimi očmi in skoraj nagajivim nasmehom vendarle začne pogovor. »Imel sem srečo, da so bile smučí moja služba in hobi obenem.«

Zamisel o smučeh, ki »pomagajo« smučarju

Andrej Robič je bil namreč desetletja dolgo vodja razvoja v begunjskem Elanu, »praded samodejnega zavijanja smučí«, če že ne oče danes splošno uporabljenih karving smučí, kot ga je poimenoval priznani smučarski učitelj Milan Maver. Robič je namreč že pred več kot petdesetimi leti v reviji Eurosport objavil s tehničnimi risbami podprt članek o soodvisnosti kota, pod katerim na robnik nagnjene smučí samo s svojo stransko usloženostjo v sneg zarezujejo

krožnico zavoja, ter prožne upognjenosti smučí samih. Udejanjiti je želel idejo, da mora smučka z zarezovanjem sama pomagati smučarju v zavoj.

Takrat na objavo ne v smučarskih ne v tehničnih krogih ni bilo nobenega odziva, pravi. Je pa v sedemdesetih letih na podlagi njegove raziskave, za katero je prejel tudi prestižno Kidričevo nagrado, Elan začel izdelovati smučí Uniline, ki so bile poenotene za slalom in veleslalom. To je podjetju precej zmanjšalo stroške proizvodnje, saj so namesto dveh dragih kalupov od tedaj izdelovali samo enega, enotnega za slalom in veleslalom, pove. »Ingemar Stenmark je s temi smučmi, dolgimi 205 centimetrov, vozil tako slalom kot veleslalom.«

Na kemiji je bila gneča, v Elanu pa gozdarjev niso potrebovali

Da bo šel študirat, je bilo jasno že v domači šoli v Kranjski Gori, kjer mu je zmeraj dobro šlo. Tudi nemiščine se je tam naučil med vojno, saj učiteljica, Avstrijka, pač ni govorila slovensko. Prav to znanje mu je kasneje, ko je kot inženir in Elanov razvojni veliki potoval po Evropi, prišlo še kako prav.

Spomni se svojega prvega srečanja s tedanjim direktorjem, sicer pa ustanoviteljem Elana Rudijem Finžgarjem, ki mu je dal lepo študentsko stipendijo za študij lesarstva v Zagrebu. V Ljubljani takrat te smeri še ni bilo. Najprej sta se s kolegom hotela vpisati na študij kemije, pa je bila vrsta za vpis tako dolga, da sta se raje odločila za

Andrej Robič, devetdesetletnik, v svojem kabinetu v Radovljici / Foto: Gorazd Kavčič

gozdarstvo, se z nasmehom spominja. Ampak da gozdarjev v Elanu ne potrebujejo, mu je kasneje rekel Finžgar in ga napotil na lesarstvo v Zagreb.

Leta 1960 se je tako, ko je že odslužil tudi vojaščino, kot mlad inženir vrnil v Elan. »Starejši inženir Andrej Čufer z Jesenic mi je takrat položil na srce, naj se specializiram za določeno področje. Pa sem se odločil za smučí.«

Padec na snegu vodil v razvoj smučí

Razlog za to je bilo – naključje. »Elanovcem, vodilnemu kadru, sem hotel pokazati, kako znamo smučati v Zgornjesavski dolini, od koder sem doma. Šli smo v Kranjsko Goro, pogledal sem se po strmini, naredil zavoj in na poledeneli podlagi grdo padel. Zlomil sem si nogo in roko. To me

je spodbudilo k razmišljanju o tem, kako oblikovati smučí, ki bodo smučarju pomagale pri zavoju,« še pove z nasmehom.

Kljub temu da je vedno rad in veliko smučal, prizna, da nikoli ni bil najboljši smučar. »Če so bili drugi na snegu videti kot baletniki, sem bil jaz kot tank,« pravi z veliko humorja. A verjetno se je prav iz tega neznanja rodila nova tehnika smučanja, ki jo danes prakticira ves svet. »Na snegu tako rekoč nikoli več nisem padel in s tem sem sam sebi dal potrdilo, da je moj koncept pravi.«

Od zasmehovanih »metuljčkov« do svetovne prevlade

Karving smučí je Elan začel razvijati šele leta 1989. »Podobno kot se je podjetje leta 1974 proslavilo s konceptom Uniline Impuls in RC, se je to zgodilo tudi z njegovo nadgradnjo, s karving smučmi, le da tu niso sledili zahtevam vrhunskih smučarjev. Prve karving smučí so bile namreč zasnovane v ekstremni obliki, ki sta si jo zamislila Pavel Škofic in Jurij Franko iz Škofje Loke. Naši poslovni partnerji so se obliki najprej smejali, rekli so ji metuljčki. A kasneje so jo prevzele tudi druge tovarne smučí, le v zmernejši obliki. To je storil tudi Elan – smučarji pa so postopoma spremenili tehniko smučanja; danes si je težko

zamisliti drugačno,« še razmišlja.

Ponosen je, da je sodeloval z najpomembnejšimi imeni svetovnega smučanja. »Devetnajst smučarjev v A reprezentanci je nastopalo z Elanovimi smučmi ... Zdaj ni nobenega več,« obžaluje stanje, kakršno je danes.

Rad se spominja legendarnega Ingemarja Stenmarka, ki je zmagoval z elankami, redkobesednega Šveda, ki je smučí ocenjeval le z dvema besedama: dobre – slabe. »Če je rekel 'slabe', sem moral jaz ugotoviti, zakaj. Če je rekel 'dobre', pa tudi,« pravi.

Zaveza za vse življenje

Delo Elana in smučanje še vedno rad spremlja, čeprav s podjetjem ni več povezan. Tudi smučal je še pozno v sedemdeseta leta, s smučanjem so bili pravzaprav povezani vsi njegovi hobiji, prizna po krajšem razmisleku. Po njegovih načrtih so narejeni tudi vsi leseni deli družinske hiše v Radovljici, kjer živi s soprogo in sinom; hči z družino živi na Bledu. Izdelala sta jih njegov in ženin oče, oba mizarja.

Že kot upokojenec je zasnoval smučko Easy ski, ki so jo izdelovali v žirovski Alpini, ukvarjal se je tudi s konstrukcijami podov v športnih dvoranah.

»Samo smučka je bila ves čas pred mojimi očmi,« prizna na koncu pogovora, pri devetdesetih še vedno poln zamisli in življenjske volje.

V času, ko je pred desetletji vodil Elanovo razvojno službo

/ Foto: osebni arhiv

Rad se spominja legendarnega Ingemarja Stenmarka, ki je zmagoval z elankami, redkobesednega Šveda, ki je smučí ocenjeval le z dvema besedama: dobre – slabe. »Če je rekel 'slabe', sem moral jaz ugotoviti, zakaj. Če je rekel 'dobre', pa tudi,« pravi.

Zanimivosti

Z zvenečim baritonom razglaša ...

... da je ponosen Jeseničan. Operni pevec, baritonist in učitelj solopetja Jaka Jeraša je postal novi častni občan občine Jesenice. V obeh slovenskih opernih hišah še danes predstavlja sinonim za Jesenice ...

URŠKA PETERNEL

»Oče in mati sta bila pevca in ni bilo praznika, godu, da se doma ne bi prepevalo. Z glasbo smo se ukvarjali vsi,« pripoveduje novi častni občan občine Jesenice Jaka Jeraša, ki se je v slovenski kulturni prostor vpisal kot operni pevec, baritonist in učitelj solopetja. Vse življenje, skoraj 85 let, že živi na Jesenicah in ostaja ponosen Jeseničan.

Potem ko je leta 1970 opravil avdicijo v ljubljanski Operi, je bil polnih 28 let v njej zaposlen kot solist. Do upokojitve je odpel kar 64 vlog v 1224 opernih in operetnih predstavah.

»Pel sem tako rad in tako z veseljem delal, da bi pel tudi zastoj, če bi bilo treba,« pravi, a v isti sapi priznava, da mu Ljubljana ni bila preveč ljuba.

»Ljubljane nisem preveč 'obrajal', moram kar povedati. Ker so nas Jeseničane vedno malo podcenjevali ...« pripoveduje v svojem značilnem, malce zafrkljivem in

duhovitem slogu, a takoj dodaja, da jim je, ljubljanskim srajcam, ob vsakem priklopu po odlično zapeti vlogi dokazal, da Jeseničani niso od muh.

Petje mu je bilo tako rekoč položeno v zibelko. Njegov praded je bil Nikolaj Bernard, ustanovitelj prve kovaške godbe v Bohinju in nato še številnih drugih godb, tudi jeseniške.

Nanizal je številne odmevne vloge, pri čemer s posebnim ponosom pove, da ni prav nikoli odpovedal nastopa. Vso svojo poklicno kariero je ostal zvest ljubljanski operni hiši, kjer je kot eden redkih imel stalni angažma, kar je bilo, se zaveda, takrat velik privilegij.

Besedila še zna na pamet

In zanimivo, še danes zna na pamet večino besedil, ki jih je v svoji karieri odpel. Ob

Jaka Jeraša, novi častni občan občine Jesenice (v sredini), ob njem Branka Smole, direktorica Gledališča Toneta Čufarja Jesenice, in jeseniški župan Peter Bohinec / Foto: Nik Bertonec

tem pove še eno zanimivost: Vse predstave in vloge si je vsa leta zapisoval v knjigo, ki jo še vedno hrani. »In če je kdo 'fušal', sem mu zraven pripisal črno piko.« (smeh)

Po upokojitvi je nekaj časa pel še v mariborski Operi, ponosen pa je tudi na

zgoščenko z naslovom Odlomki iz oper, ki je izšla leta 2005, na njej pa je dvajset arij in duetov, ki so vsi zapeti v slovenskem jeziku. Ob tem pa je še danes velik zagovornik uprizoritev opernih del v slovenskem jeziku in kritično spremlja dogajanje na

opernih odrih, kjer slovenščine ni več slišati.

Ponosen na svoje učence

Ob rednem delu je veliko časa namenjal tudi ljubiteljski kulturi, igral in pel je v Gledališču Toneta Čufarja Jesenice, v pevskih zborih,

bil je tudi pobudnik novoletnih koncertov na Jesenicah. Vrsto let je poučeval tudi solopetje na Jesenicah in v Trzinu, na svoje učence je izjemno ponosen, med njimi sta tudi vrhunska mezzosopranistka v Dunajski državni operi Monika Bohinec in tenorist Klemen Torkar, ki sta ga oba presenetila ob praznovanju občinskega praznika na Jesenicah; oba sta prišla pet v čast svojemu nekdanjemu učitelju.

Novica, da bo prejel najvišje priznanje občine, naziv častni občan, ga je razveselila. Pravi, da je vesel za vse, kar je naredil. Poleti bo dopolnil 85 let, na oder ni stopil že dobrih petnajst let, kljub temu pa še vedno spremlja, včasih tudi kritično, kulturni utrip na svojih ljubih Jesenicah in tudi drugod.

Je pa ponosen tudi na svoje nečake, ki so vsi povezani z glasbo, med njimi sta tudi pozavnist in skladatelj Domen Jeraša ter dirigent in zborovski vodja Primož Kerštanj, in njihove otroke.

Letošnje leto v znamenju knjig

Piše lahko povsod, nam je povedala Vlasta Nussdorfer ob izidu nove, dvanajste knjige, ki ima naslov Moj pogled.

ANA JAGODIC DOLŽAN

V knjigi Moj pogled so zbrana razmišljanja o aktualnih temah našega vsakdana, od politike in zdravstva, vrednot in humanitarnosti do »kompasa« sodobnega človeka, ki rešitve išče v materializmu in pregrehah. Sprašuje se, kako zaživeti v sodobni zmedbi časa, in pri tem ponuja številne izhode. »Navdihuje me prav vse, o čemer se dnevno govori, tako v medijih kot javnosti. Teme se ponujajo kar same. Imeli smo koronakrizo, ki je odprla veliko problemov, razgalila zdravstvo in naš odnos do novih bolezni, cepljenja in še marsičesa. Vsak dan se nekje odkrije nova afera, človek postaja človeku volk. Zanimajo me človeški značaji, skrb za ranljive in različni odnosi, ki se razgaljajo ali še skrivajo,« pravi Vlasta Nussdorfer, pravničarka; bila je okrožna, višja in vrhovna državna tožilka, varuhinja človekovih pravic, svetovalka predsednika republike ...,

Knjigo je predstavila v pogovoru s Sašo Einsiedler. / Foto: Ana Jagodic Dolžan

tudi ustanoviteljica Belega obroča, društva za pomoč žrtvam kaznivih dejanj, ter dveh skladov Plamen dobrote in Hipokrat.

Zapisi, ki imajo pečat omenjenih in drugih funkcij ter osebnih izkušenj, so nastali za revijo Vzajemnost. »V

knjigi so objavljene vse kolumne zadnjih treh let. Seveda bi bile daljše, če ne bi imele omejitve pri številu znakov, nekatere smo morali zato celo krajšati. Ko začnem pisati, se namreč kar težko ustavim ... Vse la sem, da so zdaj dostopne

vsem, in hvaležna Saši Einsiedler, ki je knjigo s sodelavkami uspela izdati v nekaj mesecih. Pravzaprav je Moj pogled prehitel knjigo Tanka črta – spomini tožilke, ki bo pri Beletini izšla predvidoma v maju.« Septembra pa je predviden še

izid knjige s sto najbolj branimi in zanimivimi kolumnami, ki so bile objavljene na IUS-INFO, osrednjem slovenskem pravnem portalu, ki je Nussdorferjevo kar trinajstkrat uvrstil med deset najvplivnejših pravnikov v državi. »Leto bo res zanimivo in knjige tudi.« Kot nam je še povedala, misli preliva v besede praktično kjerkoli in kadarkoli. »Nimam najboljšega časa in ne kraja za pisanje. To počnem povsod; celo na avtobusu ali ob pitju kave v lokalni, na balkonu ali pri mizi, v parku ali ob gledanju televizije ali poslušanju radia. Nič me ne moti; pravzaprav pa me – tišina. Zelo hitro pišem na pametni telefon.«

Grajska predstavitev

Zbirko Moj pogled je na knjižne police pospremila na gradu Dvor v Preddvoru, kjer so tako oživeli tudi spomini na prvo (naključno) srečanje z »grofom« Tanjo Šubelj, ki je minulo nedeljo skupaj z »grofom« Cvetom Sušnikom, »grajskimi

damami« in drugimi poskrbela za pravo grajsko gostoljubje. S klavirsko spremljavo sta ga dopolnila Vesna Marinko in Maj Kerin Colarič, pika na i pa je bilo petje slepe pevke Mirjane Šernek.

In obetajo se nova srečanja z bralci. »Komaj je knjiga izšla, že prihajajo povabila. Nadejam se novih predstavitev. Tega sem zelo vesela, saj imam pestro življenjsko pot in na zalogi na stotine dogodivščin. Ni mi treba govoriti zgolj o tej knjigi, lahko o marsičem, kar še kako zanima ljudi.«

Nas pa je še zanimalo, kakšen je pravzaprav njen pogled na svet. »Moj pogled je bil vedno optimističen, po vsem doživljanju in sedaj grozečem pa nisem več povsem prepričana v to. A tedaj pomislim, da so stvari, dogodki in ljudje, na katere nimam vpliva. Prav zato se veselim vsakega dne znova. Včeraj je preteklost, ki se ne bo ponovila, jutri neznanka. Vse, kar nam ostane, je današnji dan. Naj bo lep!«

Jaz, midva in mi

Avtodom

MOJCA LOGAR

profesorica geografije in zgodovine

Avtodom je premičnina, ki v zadnjih petih letih ni izgubila prav nič svoje vrednosti. Še posebej to velja za stare avtodome. Pred koronskimi časi so bile letalske vozovnice nerazumljivo poceni. Ljudje so se dobesedno peljali v London na kavo, na Tajsko občudovat lepa dekleta, masaže, tropsko sadje in toplo morje. Potem je prišla korona. Čas se je ustavil in meje so se zaprle. Največji delež toplogrednih plinov v ozračje prispeva prav letalski promet. Ne bomo našli razmejitve, kaj je nujno, smiselno, sprejemljivo

in kaj je potrata časa in energije. Tisti, ki imajo denar in vpliv, lahko delajo, kar hočejo in še več, dajejo smernice tistim, ki imajo vsega tega precej manj. Dajejo navodila, kako naj varčujejo, zmanjšajo svoj ogljični odtis in podobno. Danes potovanje z letalom sploh ni več tako prijetno. Pogosto lete odpovedo, jih prestavijo, izgubijo prtljago, skoraj ni več osebja na letališčih, vse moraš opraviti preko računalniških ekranov in avtomatov. Kot da smo stroji. Tako so mnogi preokceanska potovanja z letali zamenjali z bližnjimi izleti. Zelo priljubljen način takega popotništva je potovanje z avtodomom. Mi nimamo avtodoma, imava pa veliko prijateljev, ki ga imajo, so nad njim zelo navdušeni. Uporabljajo ga celo leto, čez leto za potovanje, pozimi

Uporabljajo ga celo leto, čez leto za potovanje, pozimi za smučanje.

mi za smučanje. Morda se finančno še bolj izplača tistim, ki hodijo smučat, saj je smučanje pač mnogo dražji dopust kot potopevanje med letom. Za našo veliko družino s psom avtodom vsekakor ne pride v poštev. Prijatelja, ki ju hiša na kolesih močno navdušuje, sta naju

spodbudila, naj enkrat poskusiva. In smo šli. Odpravili smo se na smučanje v avstrijski Kaprun. Namesitili smo se v bližnjem kampu, ki je bil po avstrijskih normativih popolno urejen. Čudovite sanitarije, trgovina, bazen, savna, restavracija. V kampu so gostje večinoma taki, ki si uredijo polletni ali celoletni najem parcele. Kamor koli človek pride, so najštevilnejši gosti Nizozemci in Nemci. Cena smučarske vozovnice na ledeniku je astronomsko visoka, urejenost smučarskih naprav in smučišč pa vrhunska. Tako človek niti ne tarra, če veliko plačaš, tudi veliko dobiš. Pri nas je nekako obratno, veliko plačaš in precej manj dobiš. Ker smo bili z dvema avtodomoma, smo se do smučišča pripeljali z enim od njih. V avtokampu so imeli srečanje avtodomov najbolj prestižne znamke. To so bili potujoči kontejnerji. Za prevažanje tovrstne »hiše na kolesih« potrebujete vozniško dovoljenje za avto ali tovornjak. V njih so se prevažali »sivi panterji«, upokoječniki, ki imajo čas in veliko denarja. Po svetu je zelo popularno, da se ljudje v zimskem času preselijo v tople kraje. Pogosto si omisslijo prav takšne potujoče »hiše«, medtem ko svoje stanovanje ali hišo oddajo v najem.

Skrb zase!

JANEZ LOGAR

zakonski in družinski terapevt

Skrb zase je nujnost, če želimo sebi dobro. To ni sebičnost, to je dobrota do sebe, kajti šele ko bom jaz dobro, bom lahko skrbel tudi za druge. Nevarnosti, da pozabijo nase, so še posebej izpostavljene ljudje v poklicih, v katerih se pričakuje, da skrbiijo za druge, in kjer so močni (čustveni) stiki z ljudmi, na primer zdravstveno osebje, negovalno osebje v domovih za ostarele, socialni delavci, terapevti, učitelji, duhovniki, fizioterapevti ter humanitarci in prostovoljci ...

Anita Ogulin je znana slovenska prostovoljka in je

naredila ogromno dobrega. Lani je zbolela za limfomom. O ljudeh, ki se preveč razdajajo za druge in prepogosto pozabljajo nase, je povedala: »Resno bi svetovala, da si vzamejo čas zase. Da spoštujejo sporočila svojega telesa, saj je ohranjati stik sam s sabo daleč najtežje. Da poskrbijo za svoje zdravje in za sprostitev.«

Ne nazadnje imamo veliko preveč skrbnih staršev, ki se za svoje (celo odrasle) otroke razdajajo preko meja. Za male otroke moramo skrbeti, z leti pa vse manj. Mnoge mame se obremenjujejo s šolskimi problemi, kaj bo jedel njihov 20-letni sinko, na katero fakulteto se bo vpisal, poleg tega skrbiijo še gospodinjstvo in ostarele starše ... Le nase pozabijo. Pozabijo, da tudi njim pripada oddih in prosti dan v tednu.

Naslednja velika skupina ljudi, ki ne znajo, ne upajo, včasih celo nočejo poskrbeti zase, so vedno nasmejni, pozitivni ljudje, ki nikomur nikoli ne odrečejo pomoči. Vse bodo storili za druge, sebi pa ne privoščijo prostih uric. Skrb za druge požre želje, da bi si sami kaj privoščili.

In mi! Takšne ljudi občudujemo, jih celo pohvalimo, ko pa jih potrebujemo, jih pokličemo in jim na ta način pomagamo na poti v njihov

pekkel. Kanadski zdravnik Mate Gabor ženskam, ki so zbolele za rakom na prsni, pove vedno isto osebnostno strukturo: »Bili ste zelo vestni v službi in doma, morda ste vse življenje skrbeli za nekoga, vedno, tudi ponoči, ste bili na razpolago za pomoč in nikoli se niste je-

Recite ne!

zili. Če pa ste že kdaj komu rekli ne, ste začutili tako močno krivdo, da ste klecikli in izpolnili namig nekoga za pomoč.«

Torej poskrbite zase! Če vi ne boste rekli ne, ko je to potrebno, bo to namesto vas storilo vaše telo. Telo bo zbolelo in reklo ne, nehaj, začni se že enkrat bolj ceniti, ustavi ljudi (beri bedake), ki ti strežejo po življenju in ki stalno želijo tvoje usluge. Kronične bolezni so tipične tak kazalnik. Za vas gre in za vaše zdravje – vzemite si nekaj ur za lenarjenje, pojdite na celodnevno razvajanje v kakšne terme, vključno z masažo, z nasmeškom povejte, danes nisem na razpolago ...

Kar hočete, da bi ljudje storili vam, najprej storite sebi – nato boste to isto lahko dali še drugim. Kajti ne morete dajati drugim nečesa, česar nimate.

Z nami, ne za nas (2)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost in vključevanje

V torek, 21. marca, je bil svetovni dan Downovega sindroma. Po Sloveniji so potekali številni dogodki, letos pod geslom Z nami, ne za nas. V Kranju je osebe z Downovim sindromom sprejel župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec. Predstavili so mu svojo življenjsko pot ter številne talente in konjičke, med katerimi so ples, fotografiranje, izdelovanje mandal, pletnje, šport, kuhanje ...

»Letošnje geslo Z nami, ne za nas opozarja na aktivno vključevanje oseb z Downovim sindromom v družbo na vseh področjih. Kar nekaj je bilo v Sloveniji že narejenega, veliko dela pa nas še čaka. Že dolgo se govori o inkluziji, ki bi resnično morala živeti, da bi bilo otrokom z Downovim sindromom v večinskih osnovnih šolah omogočeno izobraževanje po prilagojenem programu, kot je to v tujini. Velike vrzeli so tudi na področju poklicnega usposabljanja in vključevanja v samostojnejše

poklicno delo,« je povedala Stanka Grubešič, vodja Centra za Downov sindrom Kranj, ki je najstarejši tovrstni center v Sloveniji. Deluje že 21 let. Stanka Grubešič v Centru že vrsto let skrbi za specialnopedagoško obravnavo otrok z Downovim sindromom.

Poleg slednje poteka tudi gibalna spodbuda. Vodi jo Sanja Steka Kaštrun, ki je bila skupaj z možem Robertom Kaštrunom in drugimi starši otrok z Downovim sindromom ustanoviteljica Centra. Robert je na podlagi znanj, ki jih ima kot profesor športne vzgoje in oče otroka z Downovim sindromom, ne nazadnje pa tudi kot nekdanji vrhunski športnik razvil gibalni program za otroke z Downovim sindromom Čebelica, ki daje velike rezultate. Nastal je zaradi pomanjkanja tovrstnih spodbud. Najprej sta ga preskusila s sinom Ninom, znanje pa z ženo predajata naprej. Tudi zakonca Kaštrun opozarjata na

Osebe z Downovim sindromom je sprejel župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec.

/ Foto: Gorazd Kavčič

nujnost vključevanja oseb z Downovim sindromom v družbo in z žalostjo ugotovljata, da se v Sloveniji na področju inkluzije v skoraj dvajsetih letih, torej od taktar, ko sta sina vključila v večinsko osnovno šolo, kjer je bil dve leti, ni nič spremenilo, da so starši ob tem z redkimi izjemami še vedno deležni nerazumevanja in stisk.

Župan Matjaž Rakovec je osebami z Downovim sindromom in vsem, ki delajo z njimi, izrazil podporo. »Zavedati se moramo, da so okrog nas tudi ljudje s posebnimi potrebami, da jih je treba vključevati v družbo, da se počutijo koristne. Iz lastnih izkušenj vem, da so sposobni veliko. Treba jih je podpreti in z njimi znati delati.« Povedal je še, da je

občina pripravljena pomagati pri vzpostavitvi stanovalniške bivalne enote za osebe s posebnimi potrebami, ki bi bila v Kranju, da pogovori že potekajo, pobudo pa je dal prav eden izmed staršev otrok z Downovim sindromom. »To je korak, ki ga bomo naredili, bivalno enoto vključili v naš program. Ne gre pa seveda čez noč,« je še dejal. (Konec)

Tunjiške zgodbe (30)

Zlati konjički

IVAN NOGRAŠEK

Ko so Francozi zasedli naše kraje, jih cesarska vojska ni mogla pregnati celo desetletje. Tudi naši fantje so se morali boriti z njimi. Tako sta Magdalenkov Matevž in njegov vojaški kolega Punkelčov Martin iz doline Kokre kot cesarska vojaka zasledovala umikajoče se Francoze po tirolskih hribih. Francozi so bili hitrejši, zato njihov regiment ni imel nobenega dela več. V neki dolini z redkimi hišami v Tirolah so se dolgočasili. Pa še njihov »feldvebel« se je zaljubil v neko tirolsko deklino, da je bil več pri njej kot pa pri svojih soldatih. Matevž in Martin sta bolj iz dolgočasia kot iz potrebe delala na eni izmed žag, ki jo je poganjala potok, ki je tekel po dolini. Na žagi sta valila hlode do samih žag. V nedeljo, ko na žagi niso delali,

pa sta šla na bližnji hrib, kjer je bil zapuščen grad, ki so ga grajski pred kratkim zapustili. Vojaki so v glavnem že vse, kar je bilo kaj vredno, pokradli. Matevž pa je med pohajanjem po sobanah v eni izmed njih opazil v kotu za mizo pod klopjo nekakšen predal. Ko sta ga odprla, sta v njem našla črno leseno skrinjico, znotraj oblečeno z rdečim žametom. V skatli pa za več kot eno dobro ped velike zlate kipce, vprežene konje s plugom in dvema oračema. Zelo sta bila presenečena. Vse skupaj sta odnesla v dolino na žago in dobro skrila. Čez nekaj časa se je zgodila nesreča, in sicer so hlodi poveljali Matevža do smrti. Čas je tekel naprej. Vojsko so kmalu razpustili. Vsi vojaki so, kakor so vedeli in znali, peš odhajali proti svojim domovom. Tudi Martin se je pripravil, da peš odide proti svojemu domu v Kokri. Skrbno pa je najdeno zlatnino zavil in odnesel domov. Čez nekaj časa pa je obiskal Matevževo vdovo Magdalenkovo Katro na Vrhovju, da bi ji povedal, kje in kako je storil smrt njen mož Matevž. Danes ima Magdalenkova domačija že drugo ime. Kmalu je Martin obisk ponovil in tako se je zgodilo, da sta se Martin in Katra zaljubila in se tudi poročila. Martin se je preselil na Vrhovje, seveda je s seboj prinesel tudi tisto črno skrinjico. Ravno tako, kot je bila skrita v gradu, jo je Martin skrnil v

kot pod klop za mizo v kmečki sobi. Čeprav je skrivnost dobro skrival, pa se je Katra nekoč le pobahala pred sosedo, kako dobro se je drugič omožila in da je dobila bogatega moža. Tako se je kar kmalu po celih Tunjicah govorilo, kaj imajo pri Magdalenku skritega. To je prišlo na ušesa tudi rokovnjačem, ki jih je imel v svoji tolpi Črni Jurka. Dva izmed njih, Matjan s Šenturške Gore in še en pajdaš, sta na božični večer, ko so šli vsi opolnoči k polnočni maši, le Martin je bil doma za varuha, vdrla v hišo. Martinu sta zvezala roke in noge ter ga privezala k nogam težke mize. Iz predala sta ukradla tiste zlate konjičke, plug in oba orača. Odnesla sta jih h Krtu, kjer so se rokovnjači veliko zadrževali, saj hiša stoji v dolini čisto na samem. Tam nekje za zadnjim pragom vrat so skrinjico, zavito v ovčjo kožo, zakopali v zemljo. Kmalu po tem so žandarji rokovnjače polovili. Črna Jurka so zaprli z več njegovimi pajdaši. Matjana so obesili na gavge, menda tiste na vrhu Tunjiškega klanca. Menda so križ, ki še danes tam stoji, postavili zato, ker je kamniška gospoda tam izvrševala smrtno obsodbo. Tu pa se zgodba o zlatih konjičkih konča. Kar nekaj nadaljevanj je bilo slišati. Nekateri trdijo, da dobro vedo, pri kateri hiši jih hranijo, drugi pa so prepričani, da so še vedno zakopani nekje v Krtovi dolini.

Vaš razgled

Konec prejšnjega tedna je smučišče v Kranjski Gori gostilo še zadnje smučarje sezone. Če se v dolini staljeni sneg že spreminja v luže in diši po pomladi, se vsaj nekateri že spogledujemo z večjimi »lužami«, v katerih bomo lahko zaplavali. Čas hitro beži in do poletja sploh ni tako daleč. S. K. / Foto: Tina Dokl

Dve različni nogavici je ob dnevu Downovega sindroma obul tudi Matjaž Rakovec, župan Mestne občine Kranj. Različni nogavici ponazarjata različnost v družbi, ki pa svet bogati in je zaradi nje barvitejši in lepši. In županovi nogavici sta bili v torek zares barviti – v znak podpore osebam z Downovim sindromom. M. B. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Jurčič, sin poljedelca, 2. del

TINO MAMIČ

Sv. Jurij je med Slovenci eden od najbolj priljubljenih svetnikov že od pokristjanjenja naprej. Zato je bilo ime prisotno že od takrat in zato je iz njega

tudi nastalo toliko priimkov. Prvega Jurija na Slovenskem najdemo že v 9. stoletju, pred 1200 leti. Zgodovinar France Kos v Gradivu za zgodovino Slovencev omenja več Jurijev. Najstarejša omemba je duhovnik

z Beneškega Georgius, ki je leta 826 frankovskemu cesarju Ludviku Pobožnemu v Ingelheimu predstavil orgle na vodo. Cesarju je nato v Aachnu na dvoru postavil orgle. Orgle je potem postavil tudi v Gradežu.

Georgius je služboval pri Furlanu, grofu Balderiku, frankovskem mejnem grofu, ki je takrat vladal slovenskim deželam.

Poglejmo najstarejše omembe imena. V Karantaniji je okoli leta 900 živel plemič Georgius. V istem obdobju je v Štivan, samostan ob izlivu Timave v Tržaški zaliv, od koder so benediktinski menihi širili krščanstvo med Slovence, poromal tudi neki plemeniti Bolgar Georgius. V Koprju leta za pričo 932 nastopil Georgius de Armentretsa de Insula. Okoli leta 1181 je v Furlanski nižini živel kolon z imenom Juri. Od leta 1135 pa je ime Jurij nosilo tudi več stiških menihov. »Tradicija« se ohranja vse do danes, saj je tako ime tudi opatu Juriju

V Stari Loki je bil leta 1619 krst Katarine, hčere Andreja Jurčiča, doma s Križne Gore. Knjiga je v Nadškofijskem arhivu Ljubljana (K 1612–1623 Stara Loka, zv. 1, str. 26).

1840	sin 23	Luca getra
Matthias	Anna	Joseph
Georgij	Anna	Joseph
Georgij	Anna	Joseph

Stari starši Josipa Jurčiča, prvega slovenskega časnikarja in avtorja prvega slovenskega romana: Matija Juršič in Ana Gorenc ter Jožef Jankovič in Neža Zaviršek. Najdemo jih v poročni knjigi v Nadškofijskem arhivu Ljubljana pri vpisu poroke Josipovih staršev (P 1816–1852 Krka, zv. 3, str. 35).

Fileju, ki ga sicer bolj poznamo po njegovem redovnem imenu Maksimilijan.

Jurij je slovenska različica grškega imena Georgios, ki pomeni kmet – ali če uporabimo star izraz: zemljak. Gre za starogrško zloženko. Ge pomeni zemlja, ergon pa delo. Poljedelec.

Znana in nadvse zanimiva osebnost s priimkom Jurčič je – poleg pisatelja Josipa – slikar Jurij. Jurij Jurčič iz Škofje Loke je bil

rojen leta 1827 v družini sodarja. Že precej mlad je šel v svet in se izučil slikarstva, natančneje portretiranja. V domačo Loko se je vrnil leta 1864. Plačeval je s turškimi zlatniki, zato so bili ljudje prepričani, da prihaja iz Carigrada. Žal se ve za samo štiri njegove slike, portrete, ki jih je dal podobarju Stefanu Šubicu. Za njim se je izgubila vsaka sled, domneva se, da je umrl v Carigradu okoli leta 1895.

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**
Vse se bo vrtelo okoli vašega kroga prijateljev, kjer boste nenadoma spregledali. Prepoznali boste nevidne vezi, kot bi se vam odprlo tretje oko. Vi sami spoznavajte nove ljudi, saj lahko spoznate osebe, ki vam bodo omogočile uresničitev sanj.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**
Počitek in delo na sebi je vaša naložba za prihajajoči teden, saj lahko v nedelujučem stanju rešite marsikatero težavo, ki se vam že tedne vrti po glavi. Izkoristite to obdobje tudi za vzpostavitev ravnotežja med delom in prostim časom.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**
Spoznali boste, kdo v prijateljskem ali družinskem krogu vas pušča prazne in kdo je tisti, ki vam stoji ob strani. Kot že sami opazate, vam nekateri ljudje jemljejo energijo, vrnejo pa vam je ne. Nasprotno vam bodo pravi ljudje stali ob strani.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**
Trenutne energije bodo vsem rakom, ki se bodo odločili za sprejemanje tveganih odločitev ter izpolnjevanje svojih drznih sanj, zelo naklonjene. Če vam je doslej primanjkovalo poguma za kakšen korak, je to za vas čas uresničitev.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**
Spet boste izpostavljeni zaradi svojega znanja in sposobnosti. V soju žarometov ste tako ali tako navajeni biti, zato stopite korak nazaj in pogledajte na vse dogajanje z varne oddaljenosti, da vam zadeve ne bodo stopile v glavo.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**
Vse, kar se je skrivalo v sencah, se bo razkrilo. Lahko rečemo, da četudi se bosta krivda in sram pokazala na vašem platnu, bosta tudi prinesla svež zrak in pregnala zatohlost iz prostorov okoli vas. Ogromno se lahko naučite, če le imate voljo.

- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)**
Karizma bo puhtela iz vseh vaših por, zato jo izkoristite tako v poslovne kot zasebne namene. Če imate poslovne načrte, je čas, da pristopite k osebam, ki vam lahko pomagajo. Prav tako lahko osvojite osebo, ki vam že nekaj časa greje srce.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**
Vaša dnevna rutina vam mogoče ni več pisana na kožo, zato razmislite o spremembah. Ni nujno, da so to ogromne spremembe, tudi malenkosti so pomembne, saj veliko prispevajo. Ni torej treba premikati gora, dovolj je že kamenček.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**
Pomlad je čas za nov začetek, zato si le izberite cilj ali cilje za naslednjih nekaj mesecev. S tem je mišljeno na ustvarjalnem, športnem, ljubezenskem ali poslovnem področju, niti ni pomembno, glavno je, da malce stresete svoje temelje.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**
Naša preteklost nas ne zaznamuje, na nas je, da iz nje pategnemo najboljše stvari in jih uporabimo v prihodnosti. Razmislite, kaj in kako naprej, in si z izkušnjami iz preteklosti pomagajte. Na čustvenem področju boste presenečeni.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**
Vaš um je bolj aktiven kot običajno, zato boste čutili željo po znanju, po učenju in spoznavanju novih stvari. Prav tako boste srkali vase informacije iz okolice, saj vas bo vse skupaj zelo obogatilo. Pred vami je uspešen teden.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**
Finance vam bodo rojile po mislih, zato se jih lotite na pravi način. Naredite si tabelo ali pa najdete drugačen način, kako voditi svoje stroške, saj vas bo neprestano skrbelo, ali imate dovolj finančne stabilnosti.

TA JE DOBRA

Anketa na plaži
Petletni fantek stopi do moškega na plaži: »Stric, kaj počneš?«
»Na dopustu sem.«
»Ali je tisti mercedes tamle tvoj?«
»Seveda.«
»Kje pa živiš?«
»V mestu, v veliki hiši.«
»Pa dobro zaslužiš?«
»Zelo dobro.«
»Kje pa imaš ženo in otroke?«
»Nimam.«
Fantek se obrne in zakliče: »Mami, kaj si rekla, naj ga še vprašam?«

Bolj natančno
Telefonski pogovor ljubimcev:
»Ljubica, kaj imaš na sebi?«
»Rožnato spodnje perilo.«
»Uh,« se ogreva on. »Povej mi še kakšno podrobnost.«
»90 odstotkov bombaža, 10 odstotkov poliestra!«

Prva jutranja kronika
Gresta kolega zjutraj navsezgodaj v gostilno na enega kratkega. Ravno nazdravita, pa se zasliši po radiu: »Prva jutranja kronika ...«
In se eden od njiju začudi: »Kako za vruga na radiu vejo, da sva tukaj?«

Upepelitev
Starejši mož razlaga prijatelju: »Ženi sem včeraj rekel, da želim biti upepeljen. Danes pa mi je rekla, da sem naročen v sredo.«

LAŽJI SUDOKU

8	5			3			4	2
	1	2			7	8		9
7		9			4	6		
1			7			4	6	
			5	8				
	4	8			1			3
		4	3			1		7
6		3	8				9	5
9	2			7				8

Rešitev:

8	5	2	1	3	7	4	6	9
7	1	9	8	5	4	2	3	6
6	4	8	7	3	1	5	9	2
5	3	7	6	2	8	4	1	9
4	2	6	5	1	3	7	8	9
3	1	5	4	6	2	9	7	8
2	9	4	3	8	5	1	6	7
1	8	3	2	7	9	6	4	5
9	7	6	5	4	3	2	1	8

TEŽJI SUDOKU

1	5	7	8					
				7		2		1
	3				4			7
		8	2		5			4
	6						8	
7			3		1	6		
6			4					2
3		9		5				
						3	7	6

Rešitev:

8	9	2	5	7	1	5	8	7
8	1	7	2	5	9	6	2	3
6	7	9	8	6	7	1	4	9
5	6	1	9	8	2	7	3	4
2	8	1	6	7	4	5	9	6
9	7	3	9	2	8	1	6	5
4	5	8	7	1	6	9	3	2
1	6	2	9	2	5	7	6	8
9	7	6	5	8	1	9	5	3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Šuceva ulica 28, 4000 Kranj | T: 04 2700 270 | www.avtohisavrtac.si

LEPO VABLJENI V NAŠ NOVI SALON CUPRA

- 1. nagrada: vikend test Cupra Formentor
- 2. nagrada: enodnevni test Cupra Formentor
- 3. nagrada: podari Gorenjski glas

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 7. aprila 2023, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

SESTAVIL: F. KALAN	SL. SLIKAR IN GRAFIK (JANEZ)	HOMERJEV EP	PRETEP	BODEČ PLEVEL	KATJA TOMAŽIČ	TEKMEC	SLIKAR MAVEC	MREŽASTA TKANINA ZA ZAVESE	PREBIVALEC ITAKE	GRŠKI FILOZOF	EVA TERČELJ	DRŽAVA V AFRIKI	GORENJSKI GLAS	RDEČA POLJSKA CVETICA	IGRALKA RINA	VRTLJIVI DEL STROJA	RIMSKI BOG LJUBEZNI	MODEL VOZILA KIA	ROK SIRK	PONEVERBA	UDAREC PRI BOKSU	PODOBA GOLEGA TELESA	RT V JUŽNI ŠPANJI								
BIROKRATIZACIJA				21									SLOVENSKI PEVEC (M. R.)																		
PROŽNOST (KNJIŽNO)										28			ATOMIKA, ATOMIZEM, NAOČNIKI				29														
UREJENA MORSKA OBALA	22				KRMILO PRI AVTU		7				IDEN- TIFIKATOR LOKACIJE LONEC (POG.)										KRAJ PRI SEVNICI		2								
PEVKA GABOR					PEVKA ŠUSTERŠIČ			JAKOBOV BRAT, EDOM	SLIKARSKO ORODJE, KLIMAK- TERIJ		6			PREDSTAVA, SHOW	VOJAŠKA OPREMA LUTKAR						25	SODOBNIKI KELTOV	PLANINSKA STAJA ZA ŽIVINO								
IGOR DRVENKAR			SNOV ZA ZAMAZO- VANJE	PREDNIKI NEMCEV, IRSKA (PESNIŠKO)						STAROTUR- ŠKI DAVEK					14		PRITOK SAVE PRI MEDVODAH	OSEBNA ZLATNINA, GORA V JULIJCIH													
UKREP PROTI KRŠITELJU ZAKONA			12			JAPONSKA OBLIKA BUDIZMA, PLIN (O)			24	RAZSTAVNI PROSTOR						NORD. IZRAZ ZA SMUČI, KINEMA- TOGRAF					TALNA POVRŠINA										
GORENJSKI GLAS	IME TREH PAPEŽEV	GOROVJE V MJANMARU PEVEC DRAGOJEVIČ						LATINSKA NIKALNICA		PREDNIK KLAVIRJA, VRV NA JADRNICI		17									AMERIŠKI IGRALEC (RICHARD)	IGOR MAJCEN, ZAPREKA, BARIERA									
TRGOVSKI POMOČNIK					SL. ARHITEKT (FRANCE), MUSLIMAN, DUHOVNIK				5				TELESNA STRAST	VRH PRI KOČEVSKEM ROGU	15								13								
PEVKA MORIS- SETTE				10			? IN BOLEK	DEKOR, ANTIČNA ZGRADBA V PULI						PEVKA DEŽMAN, AFRIŠKA ANTILOPA								3									
VZDEVEK IGRALKE TAYLOR					MESTO MO- DE V ITALIJI, SLONOV OKEL						PESNICA VOUK	DVANAJST MESECEV, PAZNIK, ČUVAJ					JADRANSKI OTOK	REKA V GRČIJI, NEIMENOVA- NA OSEBA					AZIJEC	BRITANSKA PRINCESA							
IGOR VIDMAR			PRELAZ V ČRNI GORI, MELONA			27		SEKIRA ZA TESANJE, ZAPIS PO PRIPOVEDI								REPATA DVOŽIVKA, SVEČANA OBLEKA							23								
PRAV- LJICNO ŠTEVILO						SREDIŠČE SLOVENSKIH GORIC							KEM, ELE- MENT (Ar), PISEC ANALOV			20					STRAN NEBA	NORD. BO- ŽANSTVA, ŠVEDSKO SMUCIŠČE									
UKANA, ZVIJAJČA				16	PARK V LJUBLJANI	MANJ KOT DVA, STARA ME- RA ZA VINO			4	DRŽAVA OB IRAKU					DREVORED, VERDIJEVA OPERA								IRENA AVBELJ, BOJAN STUJICA								
IVANŠEK KANDELA KLAVIKORD LOKATOR ZENON	INOZEMKA	TOČAJ, SHRAMBA ZA SPISE						ENOTA ZA SVETILNOST, NASELJE PRI MEDNEM					18										8								
SEKRETAR							IGRALKA COLLINS	NAD- STROPJE, VITKA GOZD- NA ŽIVAL							OTOČJE V ALUTIH, JAVOR (LAT.)									Z ROKO NAKAZAN GIB							
60 MINUT					OBORO- ŽENE SILE DRŽAVE, RIMSKI HIŠNI BOG					11		IGRALEC RICKMAN, TROPSKA PAPIGA												1	2	3	4	5	6	7	8
JURE HAFNER			SREDOZEM- SKI GRM, STOJAN AUER					RUSKA VLADARICA, KARL IRVING																9	10	11	12	13	14	15	16
KISLA JED ALI PUJAČA (NAREČNO)						SIDRO		1				SANJE, SPANJE	26											17	18	19	20	21	22	23	24
OBRI			19			SOPROGA JELCIN						1 + 2 = ?												25	26	27	28	29			

Od poročnega petja do poroke

»Moja velika ljubezen je ruščina,« pove Hana. A zagotovo ima dve še veliko večji ljubezni. Tisto, ki sedi ob njej, svojega moža Tadeja, in plod njune ljubezni, otroka, ki bo na svet prijal sredi maja.

KLARA MRAK

Gorenja vas – On ima 23 let in ona 19. Tadej Marenk iz Železnikov je študent tretjega letnika Fakultete za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani, smer operativno gradbeništvo, njegova žena Hana Marenk iz Gorenje vasi pa bo letos zaključila četrto leto Gimnazije Škofja Loka. Hana, sicer odlična kinja, se ob tem, da bo maja postala mamica, pripravlja tudi na maturo. »Vpisala sem se na ljubljansko Pedagoško fakulteto, na smer logopedija in surdopedagogika. Zaradi nosečnosti imam boniteto, da se mi bo ne glede na to, ali bom maturo opravila maja ali avgusta, priznal prvi rok. Na tej smeri namreč sprejmejo le 15 študentov. Potem bom eno leto doma z dojenčkom, prihodnje leto začnem študirati,« razmišlja Hana.

»Skupaj sva nekaj manj kot dve leti. Čeprav sva mlada, sva se kmalu na začet-

Poročila sta se februarja letos. / Foto: osebni arhiv Hane in Tadeja Marenka

Samo vesela in hvaležna sva, da se je tako zgodilo,« navdušeno razlagata. »Nehote se primerjaš z mladimi pari, ki imajo otroke, zdi pa se nama, da ne komplicirava v nobeni od situacij, ki se

precej ambiciozna, željna izzivov v življenju nasploh in tudi rojstvo najinega otroka sva vzela kot nekakšen velik izziv in se ga nadvse veseliva,« doda Tadej.

Tadej in Hana sta se zaročila decembra lani v Panonski vasi. Želela sta se poročiti in odločila sta se, da se bosta civilno poročila še pred rojstvom otroka, cerkveno pa v prihodnjih letih. »Vedno sva si želela zimsko poroko, ne klasične pomladno-poletne. Fotografirali smo se na Jezerskem, v pravi zimski idili, Hana je bila tako lepa z belim bolerom ...« se njune poroke, ki je bila sredi februarja, vzneseno spominja Tadej. »Sicer sva načrtovala poroko v malem, 18 nas je bilo vseh skupaj, običajno večerjo in domov ... No, na koncu se je vse skupaj razvilo v 'ohcet' do štirih zjutraj – s poročnim plesom, ki sva se ga sama naučila v manj kot enem tednu s pomočjo YouTuba. Nisva ga predvidevala, a ko so nama v gostilni Pod Krvavcem pokazali sobo, kjer bova lahko

zaplesala poročni ples, se ideji nisva mogla upreti.«

In če končamo na začetku ... Hana in Tadej Marenk sta oba šolana glasbenika. Oba igra kitaro, Tadej se je učil tudi klarineta, po končani nižji glasbeni šoli sta bila sošolca pri solo petju pri profesorju Janezu Hostniku na loški glasbeni šoli. »Za večer muzikalov sva nekoč skupaj zapela duet iz Aladina, potem pa sva se začela malo več pogovarjati in sva ugotovila, da si kar 'paševa' ...« In ker prava ljubezen rodi več ljubezni, se je iz njune rodilo tudi poročno petje. »Hitro sva videla, da nama skupno petje dobro gre, tako da sva skupaj do zdaj zapela že na trinajstih civilnih oziroma cerkvenih obredih. Od popevke, do angleških slovenskih in dalmatinskih, tudi naučiva se kakšno posebej po željah ženina in neveste. Letos jih imava v načrtu sedem, malo se pozna, da sva maj in junij 'vrgla ven', ampak od julija naprej pa spet sprejemava naročila,« se nasmehneta.

Od julija bosta spet pela in igrala na civilnih in cerkvenih poročnih obredih. / Foto: osebni arhiv Hane in Tadeja Marenka

ku najine zveze začela pogovarjati o otrocih. Želela sva si jih. No, ampak mogoče malce kasneje ... Če bi nama pred enim letom nekdo rekel, kakšen je plan, bi se mu samo smejala. Ampak tako kot se zdaj razpleta ... – ne bi spreminjala ničesar.

nama zgodijo. Ne ozirava se na to, kaj si drugi mislijo, da bi moralo biti 'v mejah normale sveta'. Ne razmišljava o tem, da je za družbo sprejemljivo to, da moraš najprej narediti fakulteto, dobiti službo, šele potem imeti otroke,« pove Hana. »Oba sva

Jutri je poseben dan za matere

Navada praznovanja materinskega dne je v Evropo prišla po prvi svetovni vojni. Za mame bo tako jutrišnja sobota, 25. marec, posebna. Tudi na Škofjeloškem.

Žiga Purgar, Studeno
Materinski dan mi veliko pomeni. Takrat osrečim svojo mami, ki veliko naredi zame, ji prinesem rožico ali darilo in ji polepšam dan. Tudi sicer ji največkrat polepšam dneve s tem, da ji prinesem kakšno čokolado in ji pomagam pri opravih okrog hiše. Sicer se skušam truditi ves čas, ne samo na materinski dan.

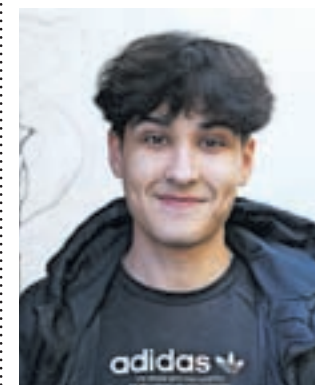
Barbara Hajdinjak, Novi svet
Materinski dan mi kot materi veliko pomeni. Pa tiste malenkosti – ko ti otrok reče mami ali pa ko ti nekemu rečeš mami. Pri nas praznujemo preprosto. Hčerki mi prineseta rožico. Mož pa vse leto poskrbi zame, tudi brez materinskega dneva. Tudi svoji mami prinesem, kar ima rada.

Edvard Erzetič, Novi svet
Ravno prejle sem kupil v cvetličarni dve trobentici, za hčer, ki me je prišla obiskat in je petkrat mamica. In za svojo »stečajno« ženo sem tudi kupil trobentico. Pozornost na materinski dan mora biti kar osnovno pravilo. Če že med letom ni, naj bo vsaj takrat, ko je bolj z debelo napisan datum.

Urša Benedičič, Martinj Vrh
Biti mamica je nekaj posebnega. Sicer mi materinski dan ne pomeni nič več kot kak drug dan. Je pa res, da prinesejo otroci darila iz vrtca in rečejo: »Mami to imam pa zate.« Že dve leti imam na polički rožico, ki so jo izdelali. Tudi svoji mami večkrat povem, da jo imam rada.

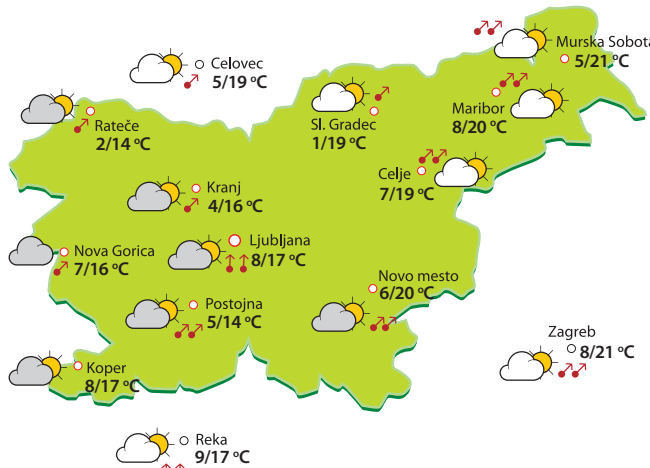
Timotej Demšar, Gorenja vas
Tudi jaz rad razveselim svojo mami. Na primer tako, da ji prinesem kakšno čokolado, grem kupit rože, jo objamem, ji rečem, da jo imam rad. Poskusim domov prinesiti dobre ocene; pa obljubim ji, da bom še bolj priden. Se pa tudi ati spomni na materinski dan – in prav je tako.
K. M. / Foto: Gorazd Kavčič

vremenska napoved

Danes bo zmerno do pretežno oblačno. Ponoči bo začelo deževati, jutri dopoldne bo dež ponehal. Čez dan bo spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami. V nedeljo bo sprva delno jasno, nato se bo od zahoda pooblačilo. Popoldne in zvečer bo možen rahel dež. V noči na ponedeljek se bo dež okreпил.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK 3/16 °C	SOBOTA 6/13 °C	NEDELJA -1/15 °C
-------------------------	--------------------------	----------------------------

NA GLAS

aforizem

Kdor siromaku ni nič dal, ga nima pravice v nič dajati.

Milan Fridauer - Fredi